БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 114 (4213)
22 МАЙ, 1980 й
ПАЙШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БАРЧА РЕЗЕРВЛАР — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

Самарадорликни ошириб

«Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи сифат ва самарадорликни ошириш борасида катта ҳажмдаги ташкилий-техник тадбирлар планини муваффақиятли амалга ошириб келяпти. Бу эса кўзланган марраларга эришишда электр-аппаратчиларга жуда қўл келмоқда.

БУГУН

бирлашма ишчи ва хизматчиларининг йил бошидан буён реализация қилган маҳсулоти 20 миллион 213 минг сўмликдан ошиб кетди. Бу эса ҳадемай коллективни беш ойлик планни ҳам муддатидан илгари бажаришидан далолат беради.

Шунингдек, корхонада давлат Сифат белгиси билан маҳсулот ишлаб чиқаришга ва буюмларни аттестацияга тақдим этишга катта аҳамият берилляпти. Жумладан, яна бир буюмни (ПКР панелини) давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқариш ҳуқуқи қўлга киритилди. Шундай қилиб, бирлашмада шу кунда 18 хил буюм фахрли беш қиррали белги билан тайёрланаяпти. Бу ялпи маҳсулотнинг 28,8 процентини ташкил этади.

Коллектив ютуғига мусобақада пешқадамлик қилаётган регулировкачилар С. Вартанова, Р. Ҳошимова, Т. Ешченко, электрмонтажчилар Р. Риженкова, В. Михеева ва бошқалар муносиб ҳисса қўшишиб, айни кунларда келгуси беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқараяптилар.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

✦ 21 май куни Тошкентда республика физкультура ва спорт активининг кенгаши бўлди. Кенгашда спортчиларнинг Москвада бўлажак олимпиада ўйинларига тайёргарлик масалалари муҳокама этилди.

✦ Кеча собиқ фронтчиларнинг катта бир группаси Уруш ветеранлари совет комитетининг Тошкент секциясида йиғилдилар. Тошкент секциясининг раиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Б. Д. Бобоев активларга совет халқи ва унинг Қуролли Кучларининг Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабаси 35 йиллиги шарафига таъсис этилган Уруш ветеранлари совет комитетининг эсдалик медалини топширди.

Тошкент асбобсозлик заводининг 6-цехи коллективи фрезерчи Вели Ибрагимовнинг номини ҳурмат билан тилга олади. Чунки бу коммунистик меҳнат зарбдори ҳалол меҳнати билан кўпчиликка намуна бўлиб келмоқда.

Бригада муваффақияти

Шаҳримиздаги «Учқун» тўқимачилик-галантерея ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ҳожиниса Зокирова бошчилик қилаётган коммунистик меҳнат бригадаси катта муваффақиятга эришди. Коллектив беш йиллик бошидан бери 2 миллион 120 минг дона рўмол тайёрлаб, беш йиллик планини бажарди.

Беш йиллик планни бажаришда О. Расулова, Г. Солиҳова, Ё. Соатова каби чеварларнинг ҳиссаси катта бўлди. Бригада ишчилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, йил охиригача яна 340 минг дона рўмол тайёрлаш мажбуриятини олишди.

Ҳозирги кунда Тошкентдаги 20 га яқин корхона, 500 дан ортиқ цех ва бригадаларнинг коллективлари ўн биринчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот топширишяпти.

Ш. ҲИДОЯТОВА.

Бирдамлик митинги

Ўзбекистон пойтахтининг жамоатчилиги Американинг Майами шаҳридаги ирқий ғалаёнларнинг қатнашчиларидан АҚШ маъмурлари шафқатсиз ўч олганликларига қарши ғазаб билан норозилик изҳор этади.

21 май куни Тошкентда В. П. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида кўп кишилик митинг бўлиб ўтди. Митинг қатнашчилари Америка Қўшма Штатлари негр аҳолисининг ирқий зулм ва ниҳоятда шафқатсиз эксплуатация сиёсатига қарши олиб бораётган кураши билан бирдам эканликларини билдирдилар. Назорат мастери А. С. Жалолов, электрик Л. В. Соколова ва сўзга чиққан бошқа кишилар Оқ уй маъмурияти рағбатлантираётган Америка полициячилар ва миллий гвардиячиларнинг ўзбошимчалиги тўғрисида қаҳр-ғазаб билан гапирдилар.

Митинг қатнашчилари АҚШнинг Москвадаги элчихонасига, АҚШ ҳукуматига ва Америка конгрессига йўллаган телеграммада шуни таъкидладиларки, Вашингтондаги маъмурлар доимо рўкач қилаётган демократия тўғрисидаги, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги дабдабали сўзлар АҚШ негр аҳолисининг меҳнат қилиш ҳуқуқи учун, Қўшма Штатлар конституциясида эълон қилинган ўзларининг бошқа ҳуқуқларини амалга ошириш учун олиб бораётган курашини бостиришга қаратилган ғайриқонуний хатти-ҳаракатларини ниқоблай олмайди. (ЎзТАГ).

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

XVII шаҳар спартакиадаси программаси мусобақалари орасида спортчилар, тренерлар, мутахассислар ва томошабинларнинг алоҳида эътиборга сазовор бўлган спорт тури ҳам бор. Бу биринчи навбатда енгил атлетикага тааллуқлидир. Ҳақли равишда спорт маликаси деб ном олган енгил атлетика баҳслари шаҳардаги бош спорт аренаси — Марказий «Пахтакор» стадионида ўтказилди. Сўнгги кунга қадар биринчи ўрин учун Ленин ва Чилонзор районининг спортчилари даъвогарлик қилишди. Ҳал қилувчи беллашувларда Ленин районининг енгил атлетикачилари яхши маҳорат кўрсатиб, олдинга ўтишга муваффақ бўлишди. Пешқадам команда беллашувлар якунида 836 очко тўплади.

ОҒИР АТЛЕТИКАЧИЛАР БАҲСИ ЯКУНЛАНДИ

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг спорт залида оғир атлетикачиларнинг беллашувлари бўлди. Ғолиблик учун курашда жуда кўп спортчилар қатнашди. Жумладан, 21 спорт мастери, 8 спорт мастерлигига кандидат, 19 биринчи разрядли ва ўнлаб оммавий разрядли спортчилар иштирок этди. Шуни айтиш керакки, беллашувларда Акмал Икромов районидан бошқа барча районларнинг командалари қатнашди. Аввал тахмин қилинганидек, турнирда Ленин районининг оғир атлетикачилари ғолиб чиқишди.

СПАРТАКИАДА ТАБЛОСИ. **Енгил атлетика.** 1. Ленин райони, 2. Чилонзор райони. 3. Куйбишев райони. 4. Киров райони. 5. Фрунзе райони. 6. Собир Раҳимов райони. 7. Акмал Икромов райони. 8. Октябрь райони. 9. Сергели райони. 10. Ҳамза райони.

Оғир атлетика. 1. Ленин райони. 2. Куйбишев райони. 3. Киров райони. 4. Чилонзор райони. 5. Собир Раҳимов райони. 6. Октябрь райони. 7. Фрунзе райони. 8. Ҳамза райони. 9. Сергели райони.

ПОЙДЕВОР ҚЎЙИЛДИ

Шаҳримизнинг Куйбишев районида шу йилнинг иккинчи кварталида 66 минг квадрат метрлик турар-жой майдонини фойдаланишга топшириш кўзда тутилган. Булар Луначарское шоссесининг жанубий томони, тракторсозлар массиви, Пешпек ва Измайлов кўчаларида қад кўтараётган уйлардир.

БУГУН

«Главташкентстрой»нинг 3-трестига қарашли 36-қурилиш бошқармасининг Б. Осьминенко бошчилигидаги комплекс бригадаси аъзолари Луначарское шоссесида янги ошхона биноси қурилишини бошлаб юборишди.

Янги ошхона икки қаватли бўлади. Бу ерда бир йўла 150 хўрандага хизмат кўрсатиш учун барча шарт-шароитлар яратилади.

М. ФЕЛЬДМАН.

КИНОКАМЕРА ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШДА

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари халқаро кинофестивалининг биринчи иш куни бадиий ва ҳужжатлиленталарини расмий кўрикдан ўтказиш учун санъат саройининг экранлари порламасдан анча илгари, эрта тонгдан бошланди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев Тошкентдаги халқаро кинофестиваль қатнашчилари ва меҳмонлари номига йўллаган табрикномаси кинематографиячиларнинг диққат марказида турибди.

— Леонид Ильич Брежнев кинематографиячиларга йўллаган табрикномасининг ҳар бир сатри эзгу истак руҳи билан суғорилган бўлиб, қалбга етиб боради, — деди Маврики давлатидан келган кино арбоби Пермане Рамлакхан. — Табрикномада кинофестивалнинг санъат арбобларини тинчлик, тенглик, қардошлик ва озодлик учун курашда жипслаштиришдан иборат бош ғояси мужассам ифода этилган. Табрикномада совет кишиларининг анжуманимизга бўлган муносабати акс эттирилган. Буни фестиваль тантанали очилиш вақтида сўзланган нутқларнинг ҳаммаси тасдиқлаб турибди. Масалан, студент қизнинг нутқи айниқса эсда қолди — у совет ёшлари тўғрисида, уларнинг планетада тинчлик учун интилаётганликлари ҳақида жуда яхши гапирди. Мен СССРга биринчи марта келишим. Умуман мен Тошкентда кўриб улгурган нарсаларнинг ҳаммаси совет халқи тинчликни сақлаб қолишга, дунёни ядро уруши хавфидан ҳимоя қилишга интилаётганлиги тўғрисида Л. И. Брежневнинг табрикномасидаги сўзларни жуда яхши тасдиқлаб турибди. Мен бу табрикномани у билан ўз ҳамкасбларимни таништирмоқ учун ўзим билан бирга юртимга олиб кетаман. Мен фестивалларда кўп марта бўлганман, деди пировардида Пермане Рамлакхан, бироқ ҳеч қаерда шундай шод-хуррамликни, диққат-эътиборни, меҳмондўстликни учратган эмасман.

Никарагуадан келган оператор Бренда Мартинес ўз таассуротларини сўзлаб беради:

— Мен ўзининг миллий киносини вужудга келтираётган биз — Никарагуа кинематографиячилари учун фестивалнинг зарурлиги, фойдали эканлигига комил ишонч ҳосил қилдим. Тошкент фестивали чинакам маҳорат мактабидир. Бизнинг замонимизда санъатнинг шу турига нақадар катта аҳамият берилаётганлигини ўз кўзинг билан кўриб қаноат ҳосил қилиш жуда қувончлидир. Л. И. Брежнев фестиваль қатнашчилари ва меҳмонларига йўллаган табрикномасида бу ҳақда жуда яхши сўзларни айтди.

Уганда кинокомпаниясининг раиси Френсис Одида бундай деди:

— Табрикномада санъат тараққийпарвар кучларни жипслаштиришнинг муҳим воситаси эканлиги таъкидланади. Кинематографиячи сифатида шахсан менга Л. И. Брежневнинг сўзлари дунёда содир бўлаётган воқеаларни чуқурроқ англашимга, ўз мамлакатимдаги воқеаларни акс эттиришда кинонинг аҳамиятига баҳо беришимга кўмаклашади. Мен Тошкент фестивалига биринчи марта келдим ва кўрган нарсаларимнинг ҳаммасидан, бу ерда ялпи хайрихоҳлик кайфияти ҳукм сураётганлигидан жуда ҳам ҳайратда қолдим.

Ҳиндистонлик профессор, кўпгина асарларнинг, шу жумладан совет киноси тарихига доир асарларнинг автори Харбхажан Сингх Тошкентда ўтказилган бир қанча кино анжуманларида қатнашган. У айтдики, уч қитъа кино санъатининг энг нуфузли кўриги бўлмиш анъанавий фестиваль Африка, Осиё, Лотин Америкаси кинематографияси ривожланишининг, халқ ҳаётини акс эттириш йўлидаги ҳаракатининг кенг манзарасини намоён қилади.

Расмий кўрик биринчи кунининг программаси ҳинд санъатшуноси билдирган фикрларнинг ўзига хос ифодаси бўлди. Бу программа ўн мамлакатнинг санъатидан иборат бўлиб, фильм авторлари ижодий интилишларининг хилма-хиллигини, уларнинг ўз мамлакатлари тарихи ҳамда бугунги куни тўғрисида ҳаққоний ва атрофлича ҳикоя қилиш истагини акс эттиради.

Никарагуа кинематографиячиларининг ҳужжатли лентаси — халқнинг озодлик ва мустақиллик учун олиб борган қаҳрамонона кураши тўғрисидаги ҳикояси кишини тўлқинлантиради. Яман Халқ Демократик Республикасининг кинематографиячилари мамлакатдаги социал-иқтисодий ислоҳотлар тўғрисидаги ленталар — «Бизнинг революциямиз» ва «Ўз йўлидан» ленталарини тақдим қилдилар. Куба кинопублицистлари ҳозир Кубада яшаётган Чили ватанпарварларининг фарзандлари тўғрисида ҳикоя қилувчи «Кўзлари отасиникига ўхшайди» фильмини олиб келишган.

Бадиий фильмлар кўриги программасини Мозамбик кино ходимлари биринчи бўлиб бошлаб бердилар. Улар ўзларининг «Муэда» фильмида халқнинг мустамлакачиларга қарши кураши тарихидан олинган воқеаларни ҳақиқий фактларга асосланиб тасвирлаганлар.

(ЎзТАГ).

Сўз — фестиваль қатнашчиларига

ҚУЛАЙ ФУРСАТ ТУФАЙЛИ

Абуель УАКАР МУҲАММАД,
Марокаш, кинорежиссёр.

Тошкент Халқаро кинофестивалининг умумий программаси жуда ранг-баранг ва мазмунли тузилган. Унда фильмларни кўрсатишдан тортиб, мунозараларда қатнашиш, шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини зиёрат қилишгача бўлган маршрутлар қамраб олинган.

Менинг учун энг муҳими Бутуниттифоқ кинематография институти хорижий талабалари учун ўтказиладиган алоҳида тадбир қимматли ҳисобланади.

Ана шу тадбирнинг программасига мен ўзимнинг дастлабки ҳужжатли лентамни етказиб келдим. У «Уч қитъанинг чорраҳасидан репортаж» деб аталади. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики менинг картинам Тошкент Халқаро кинофестивалининг аҳамиятига бағишланган. Бундан икки йил муқаддам Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган V Халқаро кинофестивалда шунчаки меҳмон сифатида эмас, балки қўлимизда операторлик аппаратини олган ҳолда қатнашган эдик. Ўшанда кўп ҳаяжонли учрашувларни кадрларга туширганмиз. Мана энди ликда 20 минут давом этадиган икки қисмдан иборат тайёр картинам фестиваль иштирокчиларининг диққатига ҳавола.

Тошкент чиндан ҳам Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари киночиларининг учрашадиган чорраҳасидир. Бу чорраҳада ҳамма мамлакатлардан келган қадрдон дўстларимизни, ҳамкасбларимизни кўрамиз. Уларнинг қалбларидаги сўзларни, энг яхши ниятларини тинглаймиз. Энг муҳими мамлакатларимизнинг тараққиёти учун зарур бўладиган фильмларни яратиш ҳақида баҳслашамиз. Шунинг учун ҳам бу чорраҳа қулай ва фурсатли бўлиб қолмоқда.

ДАСТЛАБКИ ТУҲФА

Каду САИД,
Ливан, кинорежиссёр.

Тошкент Халқаро кинофестивали қатнашчилари сафида ижод борасида жуда ёш бўлсам ҳам унга ўзимнинг биринчи картинамни тавсия қилганлигимдан беҳад мамнунман. Бу фильм «Байрут, 1978 йилги урушда» деб аталади. Ўшанда менинг мамлакатимда халқим жуда оғир ва машаққатли кунларни бошидан кечирган. Чет эл босқинчиларининг ҳар қандай ашаддий ҳамласини қаҳрамонлик билан қайтарган. Инсон бошига ажал ёғдирувчи қароқчи самолётларни ўзининг мусаффо осмонидан мардонавор қувиб қайтарган.

Бу фильмни суратга олишда менинг тошкентлик ҳамкасбим Равил Ғаниев яқиндан ёрдам берди. У Байрутда бўлиб, фильмнинг кадрларини ишлашда, уларни бир-бирига ҳамоҳанг қилиб жойлаштиришда, монтаж қилишда ўзининг яхшигина маҳоратини кўрсатди. Картина 30 минут давом этади. Ана шу дастлабки маҳсул фестиваль қатнашчилари ва томошабинларининг диққатини жалб этгудек бўлса, мен Москвадаги устозларимнинг берган билимларини оқлаган, уларнинг йўл-йўриқларини ўз ҳаётимга татбиқ этган бўламан.

Бу йил Москвадаги Бутуниттифоқ кинематография институтини тугатаётирман. У ерда олган билимларимнинг меваси, — диплом иши сифатида ана шу картина юзага келди. Биз кинематография институтининг кўпгина битирувчилари ва студентлари Тошкент фестивалида ўзимизнинг институтимиз кунини алоҳида ўтказиш ниятидамиз. Бунинг учун яхши имконият берилган. Менинг фильмим худди ана шу куни кўрсатилади.

СУРАТДА: кинофестиваль қатнашчилари — Мали ва Мадагаскар делегацияларининг аъзолари.
М. Нуриддинов фотоси.

ФЕСТИВАЛЬ КУНДАЛИГИ

Уч қитъа мамлакатларининг халқаро Тошкент кинофестивали қизғин бошланди. Бу анжуманнинг қатнашчилари кеча пойтахтимизнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар. Улар Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси, В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиали, А. Навоий номли адабиёт музейи тасвирий санъат музейи ва бошқа диққатга сазовор даргоҳларни бориб кўрдилар.

Меҳмонлар 1966 йилда юз берган Тошкент зилзиласининг марказида ҳам бўлишди. Табиий офат бартараф этилганлиги шарафига ўрнатилган ёдгорликларни қизиқиб томоша қилишди. Шу ерда СССР халқларининг қардошларча дўстлиги ва биродарлигини улуғловчи музейнинг экспонатлари меҳмонларда яхши таассурот қолдирди.

БУГУН

фестиваль иштирокчилари ва меҳмонлари Чет эл мамлакатлари билан маданий алоқалар жамиятида бўлдилар. Бу ерда уларга жамиятнинг олиб бораётган ишлари ҳақида гапириб берилди. Улар тинчликни ҳимоя қилиш, Осиё, Африка мамлакатлари бирдамлиги, Осиё, Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқалар бўйича Комитетларнинг вакиллари билан учрашдилар.

Кеча пойтахтимизнинг Санъат саройида Мозамбикнинг «Муэда», Қувайтнинг «Сокинлик», Шри Ланканинг «Қурбон», Бразилиянинг «Полковник Делмиро Губейя» бадиий фильмлари кўрсатилди. Бундан ташқари, бир қатор мамлакатларнинг ҳужжатли фильмлари ҳам намойиш қилинди. Айниқса, Россия Федерациясининг «Леонид Ильич Брежнев Узоқ Шарқда» ҳужжатли фильми томошабинларда қизиқиш уйғотди. Бугун эса санъат саройида Тожикистон, Миср Араб Республикаси, Мексика, РСФСР бадиий фильмлари кўрсатилди.

● ТОШКЕНТ — ЖАҲОНГА

Буюртма бажарилди

Тошкент «Геологоразведка» заводи коллективи ишлаб чиқараётган маҳсулотга бўлган талаб йилдан-йилга ортиб боряпти. Ҳозирги кунда корхона меҳнат аҳли геология-қидирув жиҳозларини Иттифоқимиздан ташқари жаҳоннинг 20 га яқин мамлакатига жўнатмоқда.

БУГУН

коллектив Кубага яна бир туркум геология-қидирув жиҳозларини жўнатди. Бу асосан ДДА—76 маркали бурғу ва бошқа шунга ўхшаш бир неча ўн минг сўмлик буюмлардан иборатдир.

«Геологоразведка»чилар тўрт ойлик планни муваффақиятли уддаладилар. Улар пландаги 1 миллион 135 минг сўмлик ўрнига 1 миллион 171 минг сўмлик маҳсулот реализация қилдилар. Давлат Сифат белгиси билан маҳсулот ишлаб чиқариши топшириғи ҳам 60 минг сўмликка ошириб адо этилди.

Корхонада кундан-кунга социалистик мусобақа авж оляпти, беллашувда заводнинг кўзга кўринган ишчилари — М. Содиқов, С. Маҳсумов, Н. Плотников, И. Раҳимов ва бошқалар пешқадамлик қилишяпти.

● ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

«Сувора ва от иттифоқи»

Кейинги вақтда БМТ доирасида ва шу ташкилотдан ташқарида бир қанча кенгашлар ва конференциялар ўтказилди, уларда ривожланаётган мамлакатлар проблемаларига катта эътибор берилди. Барча ана шу кенгашлар учун характерли нарса шу бўлдики, уларда империалистик давлатларнинг мустамлакачилик ва янги мустамлакачилик сиёсати кескин танқид қилинди. Империалистик давлатлар ривожланаётган мамлакатлар халқларини сурбетларча эксплуатация қилиб, катта фойда орттириб олмоқдалар. Шунинг учун ҳам бу сиёсат «сувора ва от иттифоқи» деб аталаётганлиги бежиз эмас, албатта.

Ёш мустақил давлатларнинг вакиллари мазкур кенгашларда ғарбдан ҳозир амалда бўлган империалистик эксплуатация ва талончилик муносабатлари ўрнига тенгликка, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмасликка асосланган муносабатлар ўрнатилишини талаб қилдилар. Ривожланаётган мамлакатларга табиий бойликларидан ўз ихтиёрларича фойдаланиш ҳуқуқини таъминлайдиган янги иқтисодий тартиб ўрнатиш тўғрисидаги масала яна кескин қилиб қўйилди.

Ёш давлатлар ғарбнинг камситиш сиёсатига асосланган савдо-сотиқ системасидан жуда катта зарар кўрмоқдалар. Бу мамлакатларнинг экономикаси ғарб саноат товарлари нархини тинмай ошираётганлигидан катта зарар кўрмоқда. Бунинг оқибатида айрим ривожланаётган мамлакатлар иқтисодий тушкунлик ёқасига келиб қолмоқда. Айни вақтда ғарб ёш давлатлар етказиб бераётган хом ашё маҳсулоти нархларини тобора камайтирмоқда.

Бунинг оқибатида ривожланаётган мамлакатларнинг қарзлари ғоят даражада ортиб кетди. Уларнинг бу қарзи экспортдан олаётган даромаддан бир неча баравар кўпдир. Масалан, ўтган йили Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги давлатларнинг тўлов балансидаги умумий камомати 55 миллиард доллардан 70 миллиард долларга кўпайди, ривожланаётган мамлакатларнинг умумий қарзи эса 400 миллиард долларга етди.

Буржуазия ғарбнинг ёш давлатларга кўрсатаётган «ёрдами» тўғрисида оғиз кўпиртиришни яхши кўради. Амалда эса ғарбнинг «Иқтисодий Ёрдам» программаси ривожланаётган мамлакатлар Ғарб давлатлари билан савдо-сотиқ қилишдан кўраётган зарарнинг озгина қисмини ҳам қоплай олмайди.

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар ривожланаётган давлатларнинг халқаро иқтисодий муносабатларни тенг ва адолатли принциплар асосида қайта қуриш тўғрисидаги талабларини ҳар томонлама қўллаб-қувватламоқда. СССРнинг ривожланаётган мамлакатлар билан ўзаро иқтисодий ҳамкорлиги худди ана шу принципларга асосланган. Совет Иттифоқининг бу сиёсатига Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги мамлакатлар юқори баҳо бермоқдалар.

И. АБЛАМОВ,
ТАСС шарҳловчиси.

ЙИЛЛИК ПЛАН— МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

МАЖБУРИЯТЛАР ИЗИДАН

Ленин ва Фрунзе районлари мусобақаси

ҚОЛОҚЛАРСИЗ ИШЛАЙЛИК

Икки мусобақадош район бирлашмалари, фабрикалари, заводларининг шу йилнинг январь-апрель ойларидаги асосий ишлаб чиқариш фаолиятлари кўрсаткичлари қуйидагича:

Ленин райони саноат корхоналари маҳсулот реализация қилиш бўйича шу йилнинг тўрт ойлик планини 101.4, Фрунзе райони 100,5 процент адо этди; ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 101,6 ва 99,4 процентни; умумий маҳсулот ишлаб чиқариш хажмининг ўсиш суръати эса 110,9 ва 102,6 процентларни ташкил этди.

Ленин райони меҳнат унумдорлигини ўстириш планини 102,3 процент, Фрунзе райони 99,9 процент бажарди. Меҳнат унумдорлигини ўстириш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 112,2 ва 102,1 процентни ташкил этди. Ленин райони саноати ишлаб чиқариш ҳажмининг тўла ўсишига меҳнат унумдорлигини ўстириш эвазига эришди. Фрунзе районида бу кўрсаткич 84,6 процентни ташкил этди.

Ленин районида битта корхона, Фрунзе районида эса учта корхона маҳсулот ишлаб чиқариш топшириғини бажаролмади. Фрунзе районида иккита корхона меҳнат унумдорлигини ўстириш планини уддалолмади.

Шу йилнинг январь-апрель ойларида Ленин райони саноати 2,9 процент, маданий-маиший буюмлар ишлаб чиқарди. Фрунзе райони эса мана кетма-кет уч ойдирки бу планни бажаролмаяпти (кўрсаткичи 88,2 процент). Маданий-маиший буюмлар ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 107,8 ва 106,1 процентни ташкил этди.

Ленин районида тўрт цех, 33 участка ва бригада, 295 ишчи, Фрунзе районида эса 29 цех, 77 участка ва бригада, 290 ишчи март ойи топшириғини уддалолмади.

Қурилиш-монтаж ишлари плани (марказлашган молиявий манбалар — 1980 йилнинг январь-март ойлари маълумотлари)ни Ленин райони 111 процент, Фрунзе райони эса 65 процент адо этди. Районларнинг қурувчилари мана уч ойдирки турар жойни фойдаланишга топшириш планларини бажаролмаяптилар. Улар бу топшириқни атиги 40 ва 41 процент уддаладилар, холос.

1980 йил ва умуман ўнинчи беш йиллик давлат топшириқларини муваффақиятли бажариш учун ҳар бир иш жойида иш сифати ва меҳнат унумдорлигини мунтазам оширишни таъминлаш зарур. Бу ҳар бир ишчи меҳнат жараёнида ўз ўрнини аниқ тасаввур этиши, нимага ва нима учун меҳнат қилаётганлигини чуқур ҳис этиши, унинг меҳнати коллектив умумий меҳнатининг бир қисми эканлигининг тасаввур этиши демакдир. Амалиёт шуни кўрсатмоқдаки, кўпгина меҳнат коллективлари «Сафимизда қолоқлар бўлмасин» шиори остида мусобақани авж олдириш туфайли ажойиб меҳнат самараларига эришмоқдалар.

Бу ватанпарварлик ҳаракати, жумладан Ленин райони корхоналари фаолиятида яққол акс этиб, ойдан ойга кенг қулоч ёймоқда. Бу ерда 17 корхона, 285 участка, 818 бригада ростовлик ва янгийўлликларнинг ташаббусига қўшилиб илғорлик учун ва ана шулар асосида юқори самарадорликка эришиш учун астойдил курашаяпти.

Ишчининг ўз нормасини бажаришдан тортиб, ишнинг барча сифат кўрсаткичларини яхшилашгача, малакани оширишдан тортиб, ишчиларни энг яхши меҳнат анъаналари руҳида тарбиялашгача, айрим ишчиларга ўзаро ёрдам кўрсатишдан тортиб, коллективларнинг меҳнат ҳамкорлигигача бўлган омиллар ростовликларнинг ҳаракати бу ерда комплекс ривожланмоқда.

Районда қолоқлар билан ишлаш системаси ишлаб турибди. Ҳар ҳафтада корхона раҳбарлари билан бўлиб ўтаётган планеркаларда айрим участка ва ишчиларнинг қолоқлик сабаблари синчиклаб анализ қилинмоқда. ёш ишчиларни илғор иш усулларига ўргатиш планлари ишлаб чиқиляпти.

Мана унинг самараси: районда бирорта қолоқ корхона йўқ. Кейинги икки йил давомида топшириқларни бажаролмайдиган цехлар, участкалар, сменалар, бригадалар ва шунингдек ишчилар сони кескин қисқарди.

Йилнинг ўтган тўрт ойи мобайнида саноат корхоналари коллективлари пландан ташқари 1,7 миллион сўмликдан зиёд халқ хўжалик буюмлари ишлаб чиқардилар. Айниқса, Ленин юбилейи ва 1 май байрами зарбдор вахталари самарали бўлди. Апрель ойида топшириққа қўшимча социалистик мажбуриятда белгиланганидан икки баравар кўп буюмлар ишлаб чиқарилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан район саноати ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни 12,4 процент ўсишини таъминлади. Шуниси қувончлики, бунга фақат меҳнат унумдорлигини ўстириш эвазига эришилди.

Яна бир нарса диққатни тортади. Кўпгина корхоналар, жумладан электротехника, химия фармацевтика, қурилиш саноати материаллари бирлашмасининг тажриба-механика, «Гордорстройремонт» трестининг асфальт-бетон, 1-автомобиль ремонти заводлари, «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, Модалар уйи ва бошқа корхоналар буюртмачиларга буюмлар етказиб бериш бўйича шартномадаги мажбуриятларини ва шунингдек пландан ташқари маҳсулот реализация қилиш мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар.

Ростовликларнинг ва шунингдек мураббийларининг ҳаракати Фрунзе райони корхоналарида ҳам ўзининг самарасини берди. Бу ердаги меҳнат беллашувида қурилиш саноати материаллари комбинати, 1-ёғочни қайта ишлаш заводи, «Промстройкомплект» бирлашмаси, ЦНИИХпромнинг ишлаб чиқариш устахонаси ва бошқа корхоналар коллективлари пешқадамлик қилишаяпти. Бу коллективлар меҳнатда эришган юксак кўрсаткичлари ва тўрт ойлик планни муддатидан илгари бажарганликлари учун Ленин фахрий ёрлиқларига сазовор бўлдилар. Шуниси қувончлики, илғор коллективлар— эксперименталь фурнитура-пластмасса буюмлари, «Главстройиндустрия»нинг эксперименталь механика заводлари, «Промстройматериалов» бирлашмасининг қурилиш материаллари комбинати, «Промэнерго» корхонаси, ЦНИИХпромнинг устахонаси барча кўрсаткичлар бўйича беш йиллик планни муддатидан илгари бажариб, олинган юксак суръатни бир зум ҳам бўшаштирмай, мусобақада юксак марралар сари дадил одимлаб бораяптилар.

Ростовлик ва янгийўлликлар ташаббусининг жуда катта имкониятлари борлиги бизга ойдиндир. Улар иш сифатини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, қисқа муддат ичида ёш ишчиларга турли касбларни ўргатиш, янги техникани ўзлаштириб олиш имконини беради. Бироқ, бу имкониятлардан ҳамма жойда ҳам кўнгилдагидек фойдаланилмаяпти. Бир қатор корхоналарда, жумладан «Средазэлектроаппарат» «Учқун» бирлашмалари, тепловоз ремонти, «Ташхимсельмаш», (Ленин райони) заводлари, тўқимачилик комбинати, «Таштекстильмаш», заводи, 1-пойафзал фабрикаси (Фрунзе райони) ва бошқа корхоналарнинг айрим цехлари, участкалари, бригадалари апрель ойи ишлаб чиқариш топшириғини бажаролмадилар.

Бу корхоналар бир маромда ишламаяпти. Маҳсулотнинг асосий қисми ойнинг сўнгги—учинчи ўн кунлигида ишлаб чиқариляпти.

«Учқун» бирлашмасининг бош ишлаб чиқаришида кўпгина юксак унум билан ишлайдиган янги станоклар беҳуда туриб қоляпти. Ишчилар мавжуд қувватлардан тўла фойдаланмаяптилар. Шунингдек, тепловоз ремонти заводида ҳам асосий фондлардан суст фойдаланиляпти. Пластмасса буюмлари ва уй-рўзғор химияси заводида янги дастгоҳларни ишга тушириш ва ўрнатиш муддати чўзилиб кетди.

Маълумки, кам маблағ ва оз ишчи кучи сарфлаб, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлаш мусобақанинг асосий, муҳим омилларидан бири ҳисобланади. Бироқ, барча корхоналарда тежамкорлик режимига қатъий амал қилинмаяпти.

Масалан, биринчи кварталда тепловоз ремонти, трамвай-троллейбус бошқармасининг вагон ремонти заводлари, каноп фабрикаси, (Ленин райони). тўқимачилик комбинати, «Отделстрой» трестининг қурилиш материаллари, абразив комбинатлари (Фрунзе райони) ва бошқа корхоналар ортиқча харажатга йўл қўйдилар.

Ишнинг яхши йўлга қўйилиши — «Сафимизда қолоқлар бўлмасин» шиори остида мусобақалашаётган ишчилар ва коллективлардан ҳар бир иш жойида меҳнат унумдорлигини ошириш учун комплекс планларни муваффақиятли амалга оширишни талаб этади.

Депутат минбари

ТОШКЕНТНИНГ ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАРИ

Шаҳар партия комитети ва ижроия комитети Тошкентда уй-жой, маданий-маиший ва маъмурий бинолар қурилишига алоҳида эътибор бермоқда. Совет кишилари турмушининг нақадар фаровон бўлиши кўп жиҳатдан қурувчиларнинг меҳнатига ҳам боғлиқдир. Шаҳримизнинг бошқа районлари қатори Октябрь райони территориясида ҳам қурилиш ишлари кенг миқёсда олиб борилмоқда. Институтимизнинг ижодкор коллективи шаҳримизда олиб борилаётган қурилишлар лойиҳасининг қарийб 90 процентини тузиб бермоқда.

Беш йилликнинг якунловчи йилида шаҳримизда ва Октябрь районида қандай иншоотлар бунёд этилади? Шу саволга жавоб берар эканман, коллективимиз олдида В. И. Ленин номли Бош майдон қурилишини ниҳоясига етказиш ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Совети биносини ярагишдек улуғвор ва шарафли вазифа турганлигини қайд этиб ўтмоқчиман. Бу бино ҳозирги милиция мактаби биноси ўрнида қад кўтаради ва у шаҳримизнинг энг муҳташам биноларидан бири бўлиб қолади. Ўзбекистон ССР Олий Совети биноси билан ёнма-ён Никоҳ уйи бунёд этилади. Ҳозир унинг элликка яқин нусхаси яратилди. Навоий кўчасидаги савдо ярмаркаси ўрнида парк бунёд этилади. Ана шу паркда Чехословакиянинг Оймомо паркига ўхшаш парк қурилади.

Ўзбекистон кўчасининг ҳам истиқболи порлоқ. Бу кўчада Техниклар уйи, Туристлар уйи ва бошқа иншоотлар қурилади.

«Зарафшон» ресторани районида виставка павильони бўлган Савдо уйи, Модалар уйи, Пушкин кўчасида — меҳмонхона ортида — чап томонда оперетта, ўнг томонда эса, уч залли кинотеатр биноси қад ростлайди ва ҳоказо. Шунингдек, Пролетар кўчасида ва бошқа кўчаларда кўп қаватли бинолар, поликлиникалар, лаборатория корпуслари, магазинлар қуриб битказилади.

Ўн биринчи беш йилликда Тошкент шаҳрида умумий фойдаланиш майдони 6 миллион квадрат метр уй-жой, кўплаб мактаблар, болалар боғчалари ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш объектлари қуришдек муҳим вазифа турибди. Мисли кўрилмаган даражадаги ана шундай қурилиш миқёси ўнинчи беш йилликда олиб борилаётган қурилишлардан қарийб 50 процент кўпдир.

Ана шундай кенг кўламдаги биноларни бунёд этишда уйсозлик комбинатлари қандай иш олиб боришлари керак? Назаримда бугунги кунда уйсозлик комбинатлари йилига монолит ва каркас бинолар учун плиталар тайёрлашни оширишлари керак. Уйсозлик комбинатлари ҳаммасининг ишини ривожлантиришга тўғри келади. Янги-янги қурилишлар учун эса ер керак. Шаҳримизда ҳамон бўш жойлар кўп. Буни кўриб, кишилар нега қурилмайди, деб савол беришлари мумкин. Бугунги кунда 3. 4, 5-қаватли бинолардан ташкил топган микрорайонлар ва кўчалар бунёд этиш мақсадга мувофиқ бўлмай қолди. Шунинг учун ҳам 12—16 қаватли бинолар қуришга тўғри келмоқда. Барча уйсозлик комбинатларини зудлик билан уй-жой қурилиши учун материаллар ишлаб чиқаришга ихтисослаштиришга тўғри келмоқда. Умуман Тошкентда 20 га яқин инженерлик-ҳисоблаш марказлари бунёд этилиб, улар ўн биринчи беш йилликда кенг майдонларда олиб бориладиган ишлар ҳисоб-китобини чиқариб берадилар. Биз эса, ўз навбатида шаҳримизнинг янада чирой очиши учун бутун куч ва билимимизни ишга соламиз.

Т. ШАХСУВАРЯН,
«Ташгипрогор» лойиҳа институтининг директори, Октябрь район Советининг депутати.

Шаҳримиздаги «Уртоқ» кондитер фабрикаси коллективи зиммага олган йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун астойдил меҳнат қилмоқда. Шу кунларда корхонада бўлган киши кўплаб меҳнат илғорларини учратади. Улар орасида келгуси йил ҳисобига ишлаётганлар ҳам бор. Шулардан бири ирис ишлаб чиқариш цехининг илғор қандолатчиси Шоира Аҳмедовадир. У смена топшириқларини мунтазам равишда ортиғи билан адо этиб, ўз ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

Ҳар бир коллективнинг ўз машъали бўлади. Бу машъал баъзида кичик коллектив доирасидан чиқиб, бутун атрофга ҳам нур соча олади. Юкларни марказлаштириб ташиш Тошкент шаҳар автомобиль трестига қарашли 127-автокорхона ҳам ўз машъалларига эга. Уларнинг ишлари, тажрибалари бошқа корхоналарнинг ҳайдовчиларига ҳам бемалол ибрат бўла олади. Шулар орасида Равил Ҳалимов ва у бошчилик қилган бригада аъзоларининг меҳнат ғалабалари алоҳида ўрин тутади.

Равил ёшлигидан техникага ихлос қўйди. У 8-синфни тамомлаб, ҳунар-техника билим юртига ўқишга кирди. 1966 йилда ўқишни тугатиб, 3-разрядли автослесарь гувоҳномасини қўлга олди, шу касбда ишлай бошлади. Лекин машина рулини бошқариш орзуси уни тинч қўймасди. Ишлаб юриб, ҳайдовчилик курсини муваффақиятли тамомлади. Ниҳоят, унинг орзуси ушалди — ҳайдовчилик қила бошлади.

1968 йилда Р. Ҳалимов армия сафига чақирилди. Хизмат бурчини ўтаб қайтган Равил 1972 йилда 127-автокорхонага ишга келди. Унга ярим прицепли ЗИЛ-157 автомашинасини беришди.

Орадан ҳеч қанча вақт ўтмаёқ Равилнинг ишчан ва қобилиятли шофер эканлигига кўпчилик ишонч ҳосил қилди. Унга прицепли «МАЗ-503» автомашинасини ҳайдаш ишониб топширилди.

1977 йилнинг декабрь ойи. Корхонада комсомол-ёшлар бригадасини ташкил этишга қарор қилинди. Маъмурият, партия ва касаба союз ҳамда комсомол ташкилотлари Равил Фатқуловичга ишонч билдириб, уни ана шу ёшлар бригадасига бошлиқ қилиб тайинлади.

Қум, тупроқ ва бошқа қурилиш материалларини ташиш юзасидан «Узгордорстройремонт» трестининг механизация бошқармаси билан пудрат шартнома тузилди.

Бригада ўнинчи беш йилликнинг тўрт

МЕҲНАТДА ПЕШҚАДАМЛАР

АҲИЛЛИК САМАРАСИ

Ёш бўлишига қарамай, анча катта иш тажрибасига эга бўлган Равил бу ишончни оқлаш учун астойдил ҳаракат қилди.

Дастлаб бригадада 17 ҳайдовчи бўлиб, уларга прицепли МАЗ-503 автомобиллари бириктиб берилди.

— Бригадада ишни йўлга қўйишда, меҳнат интизомини мустаҳкамлашда корхона маъмурияти менга ҳар томонлама ёрдам берди, — дейди биз билан суҳбатда Равил.

Биринчи кунлардан бошлаб бригада бошлиғи билими ва тажрибасини ишга солиб, ёш ҳайдовчиларни ягона оилага жипслаштириш, план топшириқлари ва социалистик мажбуриятларни мунтазам бажариш, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашга ҳаракат қилди.

1978 йилда Р. Ҳалимов бригадаси янги, самарали усул— пудрат усулига ўтиб ишлай бошлади. йили планини 1979 йилнинг 10 сентябрида муваффақиятли адо этди. 1979 йил мобайнида пландаги 795 минг тонна ўрнига 860 минг тонна юк ташилиб, план 108,2 процент бажарилди, паркдан фойдаланиш коэффициенти 0.684 ни ташкил этди. Равилнинг ўзи тўрт йиллик шахсий планини 135,6 процент адо этди.

Бундай муваффақиятларнинг сири нимада?

Комсомол-ёшлар бригадаси монолит жипслашган коллектив бўлиб, ҳайдовчиларни бир мақсад, умумий манфаатлар бирлаштириб туради. Бригадани ҳақиқатда интернационал коллектив деб атасак, хато бўлмайди. Бу ерда ўзбек, рус, украин, татар, корейс. озарбайжон, кўпмиллатли Ватанимиз бошқа халқларининг фарзандлари бир ёқадан бош чиқариб ишламоқдалар. Ҳайдовчилар иш жараёнларида ҳам, ўқишда ҳам доимо бир-бирига кўмакдош.

Комсомол-ёшлар ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида ҳам зарбдор меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Улар доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига ўнинчи беш йиллик планни шу йилнинг 21 апрелига туғаллашдек юқори социалистик мажбурият олган эдилар. Бу мажбурият шараф билан бажарилди.

Равил Фатқулович ўзининг фидокорона меҳнати, шахсий ташаббуси билан ҳамкасбларини юқори самарали ишлашга ундамоқда, топширилган ишга ижодий ёндошиб, меҳнат унумдорлигини янада ошириш йўлларини излаб топмоқда. Унинг бу ҳаракатлари корхона маъмурияти, қолаверса трест, министрлик томонидан муносиб баҳоланмоқда. У «Ўнинчи беш йиллик зарбдори», 1977 йил якунлари бўйича «Социалистик мусобақа ғолиби», бир нечта фахрий ёрлиқлар, қимматбаҳо совғалар билан мукофотланган.

— Равил Ҳалимов ва у бошқарган бригада ҳайдовчилари ҳақиқатда ўз касбини жон-дилдан севган, қалби олов, ажойиб йигитлар,—дейди корхона директорининг ўринбосари Амирхон Ҳасанович Амиров. Коллективдаги дўстлик, ўзаро ўртоқларча ёрдам муваффақиятлар гарови бўлиб хизмат қилмоқда.

Л. МАТКАРИМОВА,
«Узавтотранстехника» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг катта инженери.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ИШ ВАҚТИНИ ТЕЖАБ САРФЛАШ

БЕРЛИН. ГДРнинг ойна ва керамика саноати меҳнаткашлари 1980 йилда 12 миллион соат иш вақтини тежаш мажбуриятни олдилар. ГДР ойна ва керамика саноати министри В. Грайнер-Поттер қуйидагиларни маълум қилди. Машиналар ва асбоб-ускуналардан энг кўп фойдаланиш манфаатларини кўзлаб тобора кўп ишчилар смена графигига ўтмоқдалар. Бундан ташқари тармоқда фан ва техниканинг энг янги муваффақиятлари кенг жорий этилмоқда.

Республикадаги Иена, Магдебург ва бошқа бир қанча шаҳарлар корхоналарининг мутахассислари, жумладан электр шиша пишириш печини яратдилар. Бу печь ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг сифатини ошириб, энергия сарфини камайтирибгина қолмай, шу билан бирга, юксак ҳарорат ва шовқин-суроннинг ишчи, хизматчиларга таъсирини деярли тамомила бартараф этишга ҳам имкон беради.

ҒАЛЛАКОРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

УЛАН-БАТОР. Халқ Монголияси ғаллакорлари олтинчи беш йилликнинг якунловчи йили баҳорини шай бўлиб кутиб олдилар.

Қишлоқ хўжалиги министрлигидан ТАСС мухбирига хабар беришларича, бу йил республика деҳқонлари қарийб 700 минг гектар ерга, шу жумладан 570 минг гектар ерга дон экинлари экишлари керак.

Мамлакатнинг дон ва ем-хашак етиштирувчи хўжаликларида қарийб 269 минг гектар ерга турли экинлар экилди. Бу эса барча экинзорларнинг қарийб 47 процентини ташкил қилади. «Хархорин» ва «Барулн-турун», «Залучуд», «Угтал», «Найрамдал» сингари давлат хўжаликлари меҳнаткашлари социалистик мусобақанинг олдинги сафларида бормоқдалар.

Деҳқончилик Монголия қишлоқ хўжалигининг тез ривожланаётган тармоғидир. Қўриқ ерлар тез суръатлар билан ўзлаштирилаётгани туфайли кейинги 20 йил мобайнидагина республикада экин майдонлари қарийб уч баравар кентайди.

СУРАТДА: Ханойдаги «Бирдамлик» боғида болалар аттракциони.

ТАСС фотохроникаси.

АВТОМОБИЛЬ ИШЛАБ ЧИҚАРИЛЯПТИ

СОФИЯ. Болгарияда биринчи марта «Мадара— 1300» юк автомобиллари ишлаб чиқарила бошланди. Бу юк автомобилини Шумендаги «Мадара» юк автомобиллари комбинатининг конструкторлар технолог ва ишчилар коллективи ишлаб чиқди ва монтаж қилди.

2,5 тонна юк кўтара оладиган бу автомобиль тез ҳаракат қилади, дизель двигатели унинг ғоятда тежамли ишлашини таъминлайди.

Болгариянинг ўзида конструкция қилинган юк автомобилини ишлаб чиқариш Болгария автомобилсозлигини ривожлантиришда муҳим босқичдир. Автомобилсозлик қардош социалистик мамлакатлар билан мустаҳкам ҳамкорлик туфайли яратилди ва ривожлантирилмоқда. Совет Иттифоқи ва Чехословакия автомобилсозларидан фойдаланиш тажрибаси шу тармоқни ривожлантиришда алоҳида аҳамиятга эгадир.

ЭНЕРГЕТИКА ГИГАНТИ

ХАНОЙ. Вьетнам энергетикасининг бўлажак гигант корхонаси Фалай иссиқлик электр станцияси пойдеворига биринчи бетон ётқизилди. Президент Хо Ши Мин туғилган куннинг 90 йиллиги арафасига машҳур афсонавий Тилинь уезди ерларида станциянинг асосий иншоотларини қуришга киришилди. Тилинь уездининг номи Вьетнам халқининг Хитой босқинчиларига қарши олиб борган кураши тарихи билан чамбарчас боғлангандир. Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилаётган шу иссиқлик электр станциясининг лойиҳадаги қуввати ҳозирги вақтда мамлакатнинг шимолий қисмида ишлаб турган ҳамма электр станцияларнинг умумий қувватидан ошади.

Фалайда ишлаётган минг-минглаб вьетнамлик бинокорлар, шунингдек совет мутахассисларининг катта бир группаси қурилишнинг тайёргарлик босқичини муваффақият билан туғалладилар. Улар Фалай станциясининг биринчи навбати қурилишини 1983 йилда ниҳоясига етказишга ва мамлакатнинг энергетика системасига электр қуввати беришга аҳд қилдилар.

Станциянинг асосий иншоотлари пойдеворини қуйиш тантанали маросимида ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ВСР ҳукумати бош министрининг ўринбосари До Мион қатнашди.

УЧИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг иккинчи ер сунъий йўлдоши «Бхаскара» орбита бўйлаб учишини муваффақият билан давом эттирмоқда. Ердан берилган команда билан космик аппарат ичида ернинг булут қопламини, океан ва қуруқлик юзини фотосуратга олиш учун мўлжалланган махсус фотокамералардан бири ишлай бошлади. Фотокамера билан олинган илк суратларнинг Шрихарикот (Андхра-Прадеш штати) ва Бангалордаги (Карнатака штати) учишни кузатиш марказлари қабул қилиб олди.

«Бхаскара»дан ҳозирга қадар олинган илмий маълумотлар Аллоҳободдаги космик марказ директори профессор Яшпалнинг сўзларига кўра, бутун эксперимент тўла муваффақият қозонганидан далолат беради. Сунъий йўлдошда ўрнатилган фотоаппаратлар унинг раҳбарлигида ишлаб чиқилган ва ясалганди.

СССРнинг техникавий ёрдами билан 1979 йилнинг июнида «Бхаскара» космосга учирилган биринчи кунлардан бери сунъий йўлдош ичида микротўлқин аппарати пухта ишлаб турибди.

Унинг ерга юбораётган маълумотлари катта илмий аҳамият касб этмоқда. Бу маълумотларни ишлаб чиқиш натижасида Ҳиндистон олимлари қуруқлик ва океан юзи тўғрисида янада аниқ тасаввур ҳосил қиладилар, муссонлар, ҳинд океани районида циклон жараёнларининг ҳосил бўлиш ва ривожланиш сирларини чуқурроқ билиб оладилар, деди Яшпал.

Совет Иттифоқи Ҳиндистон космик тадқиқотлар программасини рўёбга чиқаришга катта амалий ёрдам кўрсатмоқда. СССРнинг илмий-техника ёрдами билан Ҳиндистонда шу соҳада муваффақият билан ишлаётган мутахассис кадрлар тайёрланди. Совет ва Ҳиндистон космонавтларининг мўлжалига кўра биргалашиб учишлари космик фазони ўзлаштиришдаги самарали ҳамкорликнинг янги марраси бўлади.

ҚАШШОҚЛИКДА ЯШАМОҚДА

ЖАКАРТА. Индонезияликларнинг қарийб 80 процентдан кўпи қашшоқларча яшамоқда. Саноат ва энергетика масалалари билан шуғулланувчи парламент комиссияси раҳбарларидан бири М. С. Басри, бу ерда ана шуни айтди, у мамлакатнинг бир қанча районлари бўйлаб сафар қилган эди.

Яқинда Индонезияда нефть ва нефть маҳсулотлари нархи ўрта ҳисобда 50 процент оширилди, кўпчилик индонезияликларнинг кундалик таомига кирадиган гуруч, пальма ёғи, зираворлар қимматлашди.

ИРҚЧИЛАРНИНГ ЖАБРИ

МАПУТУ. Жанубий Африка Республикасининг полиция ва қамоқхоналар министри Луи Ле Гранж мамлакатнинг ирқчи парламенти муҳокамасига янги жирканч қонун лойиҳаларини тадқиқ этди.

Кейптаундан хабар қилишларича, преториянинг жазоловчи маҳкамаси апартеид системаси душманларини маҳфий полиция қамоққа олаётганлиги тўғрисидаги ҳар қандай хабарларни эълон қилишни таклиф қилади. Қонунни бузганлик учун узоқ вақт қамоққа ташлаш ва 18.500 доллар жарима солиш кўзда тутилади. Парламентдаги оппозиция вакилларининг ибораси билан айтганда, «Дагдағали» қонун лойиҳаси ёрдамида режим ирқчилар давлатидаги кенг миқёс касб этган жабр-зулмни яширишга уринмоқда. Аслида полицияга апартеид душманларини танқид қилишга чекланмаган имкониятлар бериб қўйишни планлаштирилмоқда, апартеид душманлари эса доимо кўпайиб бормоқда.

Халқаро ташкилотлар берган маълумотларга қараганда, ҳозир Жанубий Африка Республикасида 100 мингга яқин сиёсий маҳбус бор. Кейинги бир ой ичида полиция ирқчилик қонунларига қарши норозилик белгиси сифатида машғулотларга кирмай қўйган студент ёшларга шафқатсиз зарба берди. Бир неча юз киши қамоққа олинди.

СУРАТДА: шотландиялик музикачи Лондон кўчаларида.

ТАСС фотохроникаси.

ЎЗГАРИШЛАР САРИ ИНТИЛИШ

ТОКИО. «Асахи» газетаси жамоатчилик фикрини сўраб билиш эълон қилинди. Сўраб билиш натижалари Япония сайловчиларининг ҳукмрон либерал демократик партия сиёсатидан ғоят норози эканлигини кўрсатиб турибди. Сўралган кишиларнинг 54 проценти консерваторларнинг ҳокимият тепасида бундан буён туришига қарши фикр билдирди. Бу эса бундан аввал сўралган вақтдагига нисбатан 6 процент кўпдир.

«Асахи» газетаси оппозициячи партияларни қўллаб-қувватлаётган сайловчилар сонининг кўпайганлигини таъкидламоқда. Сўраш натижалари деб ёзади газета, японларнинг мамлакатда сиёсий ўзгаришларга бўлган интилиши ўсиб бораётганлигидан далолат бермоқда.

ЖИНОЯТ ИЗЛАРИ

ПНОМПЕНЬ. Кампучия Халқ Республикаси пойтахтидан 50 километрча наридаги Кох Тхмеи оролида Пол Пот-иенг Сари қонхўр тўдаси жиноятларининг янги излари аниқланди.

Пекинлик гумашталар ҳукмронлик қилган даврда ана шу оролда 16 мингдан кўпроқ кампучиялик ўлдирилган эди. Бу ерда жаллодлар қамоқ лагерини барпо этган эдилар. Оролда эркаклар, аёллар, болалар, қарияларнинг жасадлари бўлган юздан ортиқ қабр аниқланди.

ТИНЧЛИК, СОЦИАЛ ТАРАҚҚИЁТ ВА ХАЛҚЛАР ОЗОДЛИГИ УЧУН

• Сўз—фестиваль қатнашчиларига

ЧЕКСИЗ МИННАТДОРМИЗ

Вали ЛАТФИ,
Афғонистон, кинорежиссёр.

Жаҳонда тинчликнинг жарчиси бўлган Совет Иттифоқини биз санъаткорлар чин маъноси билан маҳорат ўрганиш мактаби деб ҳисоблаймиз. Чунки менинг ўзим Москвадаги Бутуниттифоқ давлат кинематография институтини тугатганман. Фестиваль мен учун гўё бир ифтихор байрами ҳисобланади. Шунинг учун ҳам бу катта халқаро йиғинга зўр иштиёқ ва катта ҳавас билан келдик.

Биз, афғон киночилари ўзбек ҳамкасбларимиз билан янги-янги ленталар яратиш орзуси билан яшар эдик. Афғонистон ҳақида тошкентлик киночилар билан ҳамкорликда фильм яратиш нияти 1977 йилда туғилди. Ана ўшанда менинг мамлакатимда монархия ағдарилиб, республика эълон қилинди. Фильмда социал ўзгаришлар муносабати билан халқнинг турмуш тақдирида юз берган ўзгаришлар тўғрисида суратга олишимиз лозим эди. Суратга олиш группаси ўз ишини бошлай деб турган бир пайтда —1978 йилнинг баҳорида Афғонистонда апрель революцияси юз берди. Шундан кейин ўзбек ижодкорлари билан ёзилган сценарийни қайта кўриб чиқдик ва апрель революциясидан кейин мамлакатнинг ҳаёти тўғрисида суратга ола бошладик.

Кейинги йилларда афғон халқининг ҳаёти бир қатор қувончли ва аянчли воқеалар билан ўтди. Узоқ асрлар давомида феодализм чангалида ётган мамлакат абадий уйқудан уйғонди. Фильмда қисқа вақт ичида мамлакатда юз берган воқеаларни акс эттириш бир мунча мураккаб эди. Шундай бўлса ҳам биз кузатган ва шоҳиди бўлган ҳаяжонли тарихий воқеаларни суратга туширдик. Суратга олиш ишлари мамлакат бўйлаб ҳамма жойда давом этди. Афғон кишилари совет санъаткорларини самимий кутиб олдилар. Менинг мамлакатим халқи чет элнинг ташвиқот ва тарғиботларига берилмади, аксинча совет халқларининг узатган ёрдам қўлини очиқ кўнгиллилик билан қабул қилди. Апрель революциясини бўғиб ташлашга уринган қора кучларнинг қилмишлари ҳамма жойда фош этилди. Уларни таг-томири билан йўқотишга ҳаракат қилинди. Афғон халқи ўзининг қутлуғ ва муқаддас инқилобини шараф билан ҳимоя қилишга астойдил бел боғлаган. Эндиликда менинг мамлакатим халқини қўрқитиб, ёки чўчитиб бўлмайди. Революция туфайли мамлакатда жуда катта ўзгаришлар содир бўлмоқда. Биз ана шу тарихий ўзгаришларни ленталарга туширишга муваффақ бўлдик.

Фильм «Афғонистон: революция давом этмоқда» деб аталади. Унинг яратилишида СССР халқ артисти, Ҳамза мукофотининг лауреати, машҳур ўзбек ҳужжатчи кинорежиссёри М. Қаюмов, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза номли Давлат ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотларининг лауреати Т. Нодиров, журналист К. Рашидовлар билан ҳамжиҳатликда аҳиллик билан иш олиб бордик. Картина яратилиш жараёнида ўзбек ҳамкасбларимдан қатор маҳорат сирларини ўргандим.

Бизнинг ҳамкорликда яратган ҳужжатли картинамиз Тошкент халқаро кинофестивали намойиш программасидан ўрин олганлигидан чексиз мамнунман. Ўйлайманки, бу картина уч қитъа мамлакатларидан келган ҳамкасбларимнинг диққатини жалб этади. Чунки унда халқимнинг орзу ва истаклари, ҳаёти, кураши ва эртанги кунга интилиши ҳужжатли, ҳаққоний ленталарда акс эттирилган.

Тошкент Халқаро кинофестивалининг аҳамиятига жуда катта баҳо бераман. Бизнинг бу ерда кўрадиган фильмларимиз, ўтказадиган суҳбатларимиз кинематографияси эндигина ривожланаётган мамлакатлар учун ҳар томонлама фойдали бўлади.

ЖАНГОВАР ШИОР

Жозе КАРЛУШ ДЕЛЬГАДУ,
Яшил Бурун ороллари, марказий алоқа бошқармасининг ходими

Мен Тошкент Халқаро кинофестивалига биринчи марта келишим. Шарқдаги Ўзбекистон пойтахтига қадам ранжида қилишим билан ўзимни нечундир енгил ҳис қила бошладим. Айниқса шаҳар кўчаларининг кенглиги, биноларнинг қулай жойлаштирилганлиги, уларнинг атрофида қопланган яшил либос четдан келган кишига қандайдир чиройли манзара касб этади.

Менинг мамлакатим Тошкент Халқаро кинофестивалига айтарли бирорта фильм тавсия қилган эмас. Шундай бўлса ҳам биз бу ерда намойиш қилинадиган барча фильмларни қизиқиш билан кўрамиз. Улар ўзининг ғояси, мазмуни билан менинг мамлакатим халқларига маънавий озуқа бера олади. Биз яшил бурун оролларининг вакиллари фестиваль доирасида ўтказиладиган мунозаралардаги қизғин баҳсларни бажонидиллик билан тинглаш ниятидамиз.

Бизнинг мамлакатимизда кинематография эндигина туғилмоқда. Бўлажак кино ходимлари шу йили чет элларга ўқишга юборилиши мўлжалланган.

Халқаро кинофестивалнинг «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун» деган шиорини қизғин қўллаб-қувватлаймиз.

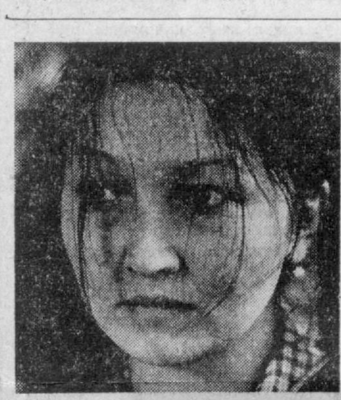

Фестивалда намойиш этиладиган «Ой тутилган тунда» (РСФСР), «Процесс» (Қирғизистон), «Кийик» (Эрон) фильмларидан кадрлар.

Совет киносига қизиқиш

Муҳаммад ҲАСАН,
Танзания, ахборот ва туризм министрлиги доимий секретариатининг ўринбосари.

1976 йилда бўлиб ўтган IV Тошкент Халқаро кинофестивалида қатнашганимда жуда кўп қизғин таассуротлар олган эдим. Ўшанда ана шу фестивалга яна бир марта марҳамат қилиш, унинг қизғин кунларини кўздан кечириш, яратиладиган янги-янги совет фильмларини кўриш ва танлаб олиш эди. Ана шу ниятлар бугунги кунда амалга ошяпти.

Танзания фильмлар ишлаб чиқариш бошқармаси бу фестивалга «Ўрмон муҳофазаси» ҳужжатли фильмини юборди. Табиат инъоми — дов-дарахтлар, мевали ўсимликларни ҳимоя қилиш ишлари ҳозирги пайтда ҳамма жойда олиб борилмоқда. Бизнинг мамлакатимизда ҳам ана шундай. Ўрмон мамлакат учун жуда ҳам керакли бойликдир. Фильмимизда ана шу бойликни авайлаб сақлаш, унинг турли офатлар, зараркунандалар томонидан йўқ бўлиб кетмаслиги чораларининг олдини олишдир. Фильм воситаси билан Танзаниянинг чиройли манзараларини, ўсимлик оламини яқиндан томоша қилиш мумкин.

Бизнинг истагимиз Тошкент фестивали кунларида Совет Иттифоқи студияларида яратилган янги-янги фильмларни қизиқиб кўришдир. Ўзимизга манзур бўладиган ленталарни албатта сотиб оламиз. Бу картиналар ўзининг яратилиши борасида ижодий маҳорати, техникавий сифати билан бизга ҳам қўл келади.

Тошкент Халқаро кинофестивалининг конкурсларсиз ўтказилиши айни муддаодир. Бу фестиваль дабдабали фильмларни, маҳорат бўйича ким кимдан ўза олади деган жиҳатларни ўзига сиғдиролмайди. Бу ерда кинематографияси эндигина ривожланаётган мамлакатлар учун катта ғамхўрлик йўллари очиб берилган. Шунинг учун ҳам бу фестивалнинг аҳамиятига юксак баҳо берамиз.

ДИҚҚАТ: ҚИЗИҚАРЛИ ТАЖРИБА

ПАПИРОС УСТИДАН СУД

Гарчи Сочидаги «Родина» санаторийсида бир неча марта ўтказилган суд мажлиси артистлар ижросидаги томошагина бўлса ҳам, унинг довруғи пойтахтга ҳам етиб келди. СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасида курорт шаҳарда даволаш-соғломлаштириш ишини ташкил этиш тажрибасини тасвирловчи кўргазма тайёрланганида, унга ҳамиша устига X тарзида чизиқ тортилган папирос ёки сигарета тасвири —зарарли одатга қарши муттасил кураш рамзи киритиладиган бўлиб қолди.

Шуниси ажабланарлики, никотиннинг халокатли оқибатлари ҳар бир кашандага яхши маълум. Рак дардига мубтало бўлиш, юракни заифлаштириш, зурриётга зарар етказиш, асаб системасини ишдан чиқариш каби иллатларга биринчи бўлиб кашандалар йўлиқиши сир эмас. Бурсиқиб турган сигарета касофатидан келиб чиқадиган ҳамма кулфатларни санаб ўтиш ҳам қийин. Масалан, Япониянинг миллий онкология марказида ҳисоблаб чиқишларича, бу мамлакатда чекиш натижасида ўпка ракининг ўзидан 1976 йилнинг ўзида 100 минг киши нобуд бўлган.

Шундай бўлса ҳам ўртамиёна кашанда «тамаки—заҳар» деган огоҳлантирувчи ҳақиқатни писанд қилмайди. У бир грамм никотин отни ўлдиради, деган иборанинг даҳшатли моҳиятига мутлақо парво қилмайди.

Сочи медиклари, жамоатчилиги: курортни чекмайдиган шаҳарга айлантириш учун бир ёқадан бош чиқариб курашайлик, деган қарорни қабул қилганларида мана шуни эътиборга олдилар. Улар реалист одамлар эканлиги равшан: ҳар қандай «пўписали чоралар», «таъқиқлар, тазйиқлар тамакидан «роҳатланиш» ишқибозларига кор қилмаслигини тушунадилар. Шу сабабли улар чекмайдиганлар шаҳри умуман тамаки тутуни чиқмайдиган шаҳар, деган маънони билдирмаслигини яхши англадилар.

Бироқ, айтайлик, санаторий ва меҳмонхоналарнинг ҳовлиларида ресторанларда ва бошқа жамоат жойларида вақтни чекмай ўтказиш ҳам мумкинми? Даволаниш ёки дам олиш учун келган киши сигаретанинг даволашга қандай зарар етказишини батафсил аниқ билиб олиши лозимлигини қоида тусига киритса бўладими? Сочи шаҳридаги афкор омма мана шу зарарли одатга қарши эканини ҳар бир киши тушуниши, ҳис қилишига эришиш мумкинми?

Умуман олганда мана шу саволларнинг ҳаммасига сочиликлар аниқ-равшан жавоб бериб қўйишган. Сигарета тишлаб олган омадсиз бедармон бўри, соғлом, хушчақчақ қуёнга ета олмаётганини тасвирловчи катта-катта тахталарни автомобиль йўлларига осиб қўйиш одатдаги бир нарса бўлиб қолган. Бу —майда гап эмас. Аслини олганда инсонга ўз соғлиғи ва бошқаларнинг соғлиғи тўғрисида ўйлашга, чекишнинг зарарини эсда тутишга ёрдам бериши лозим бўлган мана шу ишларнинг ҳаммаси мана шундай «майда-чуйда» нарсалардан таркиб топади.

Аммо улардан комплекс равишда фойдаланилганда кучли ва самарали бўлади. Ҳар бир қадамда кашанда ўз одатини ҳалокатли оқибатлари тўғрисида огоҳлантириб турилади. Санаторий радио программаларида медикларнинг шу мавзудаги суҳбатлари доимо эшиттирилади. Сочиликлар минглаб лекция, ўн минглаб суҳбатлар ўтказишди. Уларнинг қилаётган ҳамма ҳаракатлари ҳозирча жуда оз наф келтираётган бўлса ҳам, ҳар ҳолда дарҳол катта самарага хеч ким умид боғлаётгани ҳам йўқ. Аммо сиҳат-саломатлик йўлидаги кураш фронтида эришилган ҳар бир кичкина ғалабани ҳам жиддий ғалаба деса бўлади.

Ҳар ҳолда тузуккина натижалар қўлга киритилмоқда. Зарарли одатларга қарши курашга бағишланган шаҳар илмий-амалий конференцияларидан бирида шундай мисол келтирилди: Хоста пассажир автомобиль транспорти корхонасида бир ярим йил мобайнида 3 юзга яқин киши чекишни ташлади. Никотинга қарши ҳужум кампанияси мана шундай самара берди.

Вақти-вақти билан медиклар, педагоглар, милиция, савдо-маданий-маърифий муассасаларнинг ходимлари ютуқлар ва нуқсонларни умумлаштириш учун тўпланганларида: эришилган ғалабани қўлдан бермаслик керак, деган бир фикрга келадилар. Инсонда ҳалокатли ишқибозликка қарши онгли норозилик асосларини вужудга келтириш пайтида расмиятчилик ва ўзибўларчилик сингари туйнуклар ва «ғайри табиий буйруқбозликлар» бўлмаслиги керак. Кашанданинг онгига таъсир ўтказишнинг янги формалари ҳамда методларини қидириш ва бу соҳада ҳужумкорлик қилиш била-кўра туриб ўзини никотин билан заҳарлашга қарши ижтимоий кайфиятни мустаҳкамлайди.

Бунинг учун сочиликлар «никотинга қарши фронт»нинг ташкилий асослари тўғрисида ўйлаб қўйдилар. Шаҳар ижроия комитети ҳузурида махсус идоралараро комиссия тузилди, унга врачлар ва милиционерлар, кутубхоначилар ва ўқитувчилар, сотувчилар ва совет ходимлари киритилди. Маслаҳат маркази чекишга қарши пропагандани ташкил этишда шифохоналарга методик ёрдам бермоқда. Бу марказ Оржоникидзе номли санаторийда жойлашган.

Бошқа шаҳарлар жамоатчилигига нисбатан сочиликларнинг устунлиги бор, албатта. Бу ерда медицина кучлари кўп. Аммо бошқа ҳар қандай шаҳарда ҳам бундан ўзгача афзалликлар мавжуд: уларнинг аҳоли состави барқарор. Қора денгиз бўйидаги курортда эса кўпи билан бир ой туриш учун келадиган чекувчилар билан тарбиявий ва даволаш иши олиб боришга тўғри келади.

Тажрибага келганда, энди бу тажриба маҳаллий эмас. У ҳар бир шаҳар, корхона, муассасанинг мулкига айланиши мумкин. Бу масалага эътибор билан қаралса бас. Мазкур тажрибанинг алоҳида қиммати бор: у инсон сиҳат-саломатлиги учун актив, самарали ва моҳирона кураш тажрибасидир. Демакки, унинг алоҳида аҳамияти бебаҳодир.

В. ПЕТРУНЯ,
ТАСС махсус мухбири.

ОИЛА ДАВРАСИДА СУҲБАТЛАР

БУ—ЎЗИМИЗГА БОҒЛИҚ!

Халқимизнинг асрлар бўйи қадрлаб келаётган анъаналари, урф-одатлари мавжуд. Улар давр ўтиши билан янги мазмун касб этиб боряпти. Баъзи эски урф-одатлар эса бутунлай йўқолиб бораётгани, янги анъана урф-одатларнинг кишилар онгига сингиб бораётгани ҳам табиий бир ҳол. Ўтмиш сарқитлари бўлган— баъзи урф-одатлар жуда яшовчан бўлади. Улар эскилик ботқоғига ботган кишилар онгида шунчалик ўрнашиб қолган бўладики, унча-мунча лекция, насиҳат, қуруқ гаплар билан уни йўқотиш қийин. Агар маҳалла-кўйда бундай кишиларнинг гапи кўпчиликка ўтадиган бўлса, бундай кишиларга мутлақо бепарво қараш мумкин эмас. Уларни ўз ҳолига қўйиб бўлмайди.

Биз хизмат тақозоси билан кўпгина маҳаллаларда, муассасаларда, районларда бўламиз. Кўпинча, гап беихтиёр эскича ва янгича урф-одатларга келиб тақалади. Кишилар кўпдан буён ўз дилларига тугиб юрган фикр-мулоҳазаларини баҳам кўришади.

Яқинда Дўрмон атрофидаги жойларда бўлдик. Партия, совет, хўжалик ташкилотлари раҳбарлари, оддий кишилар билан суҳбатлашдик.

Оржоникидзе район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири **Бахтиёр Дўстхўжаев** юқоридаги масалалар хусусида фикр билдириб шундай дейди:

— Янгича урф-одат, анъаналар ўз-ўзича майдонга келмайди. Тўғри, маҳалла-кўйларда эскиликка берилган баъзи одамларнинг онгига бирдан, осонгина таъсир этиш қийин, албатта. Аммо, гапнинг сирасини айтганда маҳалладаги баъзи катта оғизларнинг гап-сўз қилишидан ҳайиқиб ўтириш керакми?

Яқинда бир дўстимиз тўйга таклиф қилди. Очиғи, уларнинг оиласи эскиликка берилган оилалардан эди. Шунинг учун ҳам тўйга борадиган бўлсам, ўзимнинг бир неча шартларим борлигини айтдим. Тўйни рисоладагидек ўтказиш, ичкиликбозлик бўлмаслигини ва бошқа бир қанча мулоҳазаларимни айтдим. Йўқ, менинг гапларим дўстимга малол келмади. Тўй шундай яхши ўтдики, кўпчиликнинг ҳаваси келди. Ўзим Юнусобод маҳалласида тураман. Шу ва бошқа тўйлардаги баъзи мулоҳазаларимни оқшомхонлар билан ўртоқлашмоқчиман.

Аввало, ҳам келинникида, ҳам куёвникида тўй базмини ўтказишнинг фойдаси йўқ. Тўй базми, масалан куёвникида ўтказилса, бу ҳар икки томон учун ҳам ҳар жиҳатдан кўнгилдагидек бўлади. Баъзи поселка Советларида ЗАГСдан ўтиш ва тўйни бир кунда ўтказиш анъана тусини оляпти. Бунинг аҳамияти шундаки, баъзи жойларда ЗАГСдан кейин келин-куёвнинг дўстлари, қариндош-уруғлари ресторанда зиёфатга тўпланадилар. Ортиқча ичкиликбозлик ҳоллари, ҳар хил кўнгилсиз воқеалар рўй беради. Шунинг учун ҳам юқоридаги тадбир кўпчиликка маъқул тушмоқда.

—Тўй базмида кўпинча ўсмирлар ва болалар унинг маромли ўтишига халақит беради, дейишади. Қолаверса, уларни тўй базмига яқинлаштирмаслик ҳам инсофдан эмас. Шундай эмасми?

— Болалар келажагимиз. Уларни беҳурмат қилиш маданий кишиларга ярашмайди. Ҳозир кўпчилик тўйларимизда болалар ва ўсмирлар учун алоҳида жойлар тайёрланяпти. Улар учун махсус мутасаддилар белгиланган. Шу ўринда бошқа бир масалага ҳам эътиборни қаратмоқчиман. Баъзан тўй базмларида (айниқса қишлоқ жойларда) эркаклар учун алоҳида, хотин-қизлар учун алоҳида жойлар тайёрланади. Бу менимча, янгича тўйларимизга ярашмайдиган бир ҳол.

Шу ўринда Салор қишлоқ Советининг раисаси **Нозима Юсупованинг** фикрларини айтиб ўтиш ўринлидир.

У ҳозирги хотин-қизлар Советларининг роли тўғрисида жуда яхши гапларни айтди. Кўпгина замонавий хотин-қизларимиз янгича, модали кийинсалар ҳам, аммо иш тутишлари, рўзғор юритишлари эскича бўлади. Хотин-қизлар Совети фақат эскиликка берилган хотин-қизларгагина эмас, балки биз актив деб ҳисоблаётган хотин-қизларга ҳам таъсир этиши керак.

Баъзида уларнинг уйларига кирганимда, деб ҳикоя қилади Нозима опа, рўзғорларининг бутлиги, замонавий мебель ва анжомларини кўриб ҳавасим келади. Аммо, мактабда ўқиётган болаларига эътиборсизликлари ғашимни келтиради. Уларнинг дарс тайёрлашлари учун алоҳида хона у ёқда турсин, лоақал стол-стуллар ҳам қўйиб берилмаган.

Ёки бошқа бир нарсани олиб кўрайлик. Замонавий аёллар тўй маросимларига ҳартугул тоғора-тугун кўтариб боришга барҳам беришди. Аммо, ичига бир тоғора қанд-қурс, сомсадан кам нарса кетмайдиган сумкалар кўтариб олишади. Бу нимаси? Бу эскича урф-одатнинг янги либоси-ку. Бунинг ўрнига ўша тўй қилаётган хонадонга чиройли совға-саломлар, гуллар олиб борилса бўлмайдими? Буларнинг ҳаммаси аёлларимизга боғлиқ!

— Жуда ҳаққоний гапларни айтибди Нозима опа,— деди Бахтиёржон.— Бу қишлоқ Советининг раисаси ўз ўйлаганларини бевосита амалга оширяпти. Хабаримиз бор. Уларнинг қишлоқ Совети территориясидаги хонадонларда янгича анъаналар кенг қулоч ёйяпти.

Шу ўринда «Қизил Ўзбекистон» колхозининг «Бахт уйи»ни барчага намуна қилиб кўрсатса арзийди.

Ҳамроҳимиз Тошкент маданият институтининг катта ўқитувчиси, педагогика фанлари кандидати **Аҳмаджон Рўзиматов** билан шаҳримизга туташ ана шу «Бахт уйи»да бўлдик. Дастлаб биз бу «Бахт уйи» ҳақидаги мақтовлар жуда ошириб юборилган бўлса керак, деб ўйлаган эдик. Йўқ, кўпчиликнинг орзуси амалга ошган экан. Бу ерда бир йўла 200—300 кишига зиёфат бериш мумкин бўлган қишки ва ёзги «Бахт уйлари» мавжуд. Бу ерда энг ками 5 жуфтдан 10 жуфтгача келин-куёвларнинг никоҳ тўйларини ўтказиш анъана тусини олибди. Тўй қилаётган хонадонларга ҳеч қандай ортиқча юк тушмайди. Идиш-товоқлар дейсизми, концерт бригадалари дейсизми, шу ернинг ўзида. Ёру-дўстлар, ташкилотларнинг вакиллари, меҳнат ветеранлари, меҳмонлар ёшларни қизғин қутлашади, уларга наказлар беришади. Ҳозир кўпчилик хонадонлар никоҳ тўйларини шу «Бахт уйи»да ўтказиб беришни илтимос қилишаётган экан.

— Уларда клуб фаолияти ҳам анча яхши йўлга қўйилган,— дейди педагогика фанлари кандидати Аҳмаджон Рўзиматов. — Кўргазмали агитация воситалари, турли адабиётлар кишилар хизматида. Дала шийпонларида бадиий ҳаваскорлик ансамбллари тез-тез концертлар қўйиб туради. Кинофильмлар намойиш этилади. Қаранг, рассомларнинг кўргазмаларигача ташкил этилади.

Афсуски, клубдек оммавий ва таъсирчан воситадан ҳали ҳамма жойда ҳам тўла фойдаланиляпти деб бўлмайди, клуб-ку бор, лекин уларда яратилган шарт-шароитлар ҳар хил. Айниқса, аҳолини қизиқтирган мавзуларда лекциялар ўқиш етарлича эмас. Тўғри, янгича анъаналарни ҳаётга кенг тадбиқ этиш ўқилган лекцияларнинг сони, тадбирларнинг оз-кўплиги билан ўлчанмайди. Фақат миқдоргагина эътибор бериш бу борада кўнгилдагидек натижалар бермайди, албатта. Лоақал, лекцияни олиб кўрайлик. Бизнингча, клубда ёки дала шийпонида ўқилган лекцияларга унинг сонига қараб эмас, аҳоли табақасининг истак-эҳтиёжлари қанчалик ҳисобга олиб ўқилаётганига қараб баҳо бериш керак.

—Ахир, янгича анъана ва урф-одатлар аввало, одамларнинг онги ва ҳис-туйғуларига кучли таъсир этиш орқали кенг ёйилади-да!

— Шу ўринда,—деб қўшимча қилди А. Рўзиматов,— кадрлар масаласини тилга олиб ўтмоқчиман. Гоҳида махсус ўқув юртларини тугаллаб келган ёшлар, айниқса қишлоқ жойларда эндигина иш бошлаганларида, янгича анъаналарни жорий этишга дадил киришсалар, уларни қўллаб-қўлтиқлаш ўрнига бошқа ишларга чалғитиш ҳоллари учраб туради.

— Бу — корхона партия ташкилоти секретарларидан бирининг сўзларини ёдимга туширди. У ёшларнинг ғайратли, изланувчан бўлишини таъкидлаб, бу янги кучлардан унумли фойдаланиш ўрнига уларни хўжалик ишлари билан ортиқча банд қилиб қўйишаётганини айтган эди. Гап бу ерда кадрларга етарли имконият ва шароит яратиб бериш ҳақида боряпти, албатта.

Янгича урф-одатларни тарғиб этиш ва амалга оширишда энг аввало, ҳамманинг ва ҳар бир кишининг ташаббус кўрсатиши, ўзи намуна бўлиши муваффақиятларнинг асосий гаровидир. Тошкентнинг Собир Раҳимов районида истиқомат қилаётган Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси, пенсионер **Фахриддин ака Нуриддинов** кўпчилик фикрини ифодалаб, шундай дейди:

— Биз янгича анъаналар ҳақида кўп гапирамиз, ёзамиз ҳам. Бевосита маҳаллалардаги манзараларни кўз олдингдан ўтказганингда амалий тадбир кўриш ўрнига қуруқ ваъз-насиҳатга бериладиган кишилар борлигини кўриб диққат бўласан. Уларнинг сўзи билан ишлари бир эмас. Сўз бошқа, иш бошқа бўлгандан кейин унинг таъсир кучи қаёққа борарди? Ҳозирги шароитда фақат шиорлар билан иш кўриш қийин. Маҳалладаги ҳар бир катта-ю, кичикнинг қалбига йўл топиш, дилкашлик, уларнинг эҳтиёжларини чуқур тушуниш ва ўз ортингдан эргаштириш йўли билангина янги урф-одатларни аста-секин ва изчил амалга ошириш мумкин. Ҳозир маҳаллаларнинг кекса кишилари ҳам янгича анъаналар моҳиятини анча тушуниб қолишган. Масалан, тўй-ҳашамларда тонг отаргача карнай-сурнайлар чалишга барҳам берилди. Тўйларни лекцияга айлантириб юборишга анча чек қўйилди. Энди ёшларга келсак, улар жуда дадил одим ташлашяпти. Ишга биринчи марта кирган кўпчилик ёшлар биринчи маошларидан ота-оналарига совға келтиришади. Мактабларда эса ёшлар етуклик аттестати билан бир вақтнинг ўзида меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари, ота-оналари даврасида паспорт олишади. Уларга наказлар берилади.

Яқин-яқин вақтларгача мактабни битириш кечалари жуда шовқин-сурон, дабдаба билан ўтказилар эди. Уларда ҳатто ичкиликбозликлар бўлиб турар эди. «Тошкент тонги» деб аталган тонготаргача бедор юришлар бўлар эди. Ўшанда қадрли ота-оналарнинг қанчалик бесаранжом бўлишгани, фарзандларининг тақдиридан қанчалик ташвишга тушишгани ҳозир ҳеч кимга сир эмас. Энди қаранг, шу нарсаларга жамоатчиликнинг ўзи барҳам берди-да. Мактабни битириш кечалари жуда камтарона, ортиқча даранг-дурунгсиз, кеч соат 10—11 га қолмасдан, куй-қўшиқ, рақслар билангина ўтказилади. Буларнинг ҳаммаси жуда катта куч-ғайратнинг меваси-ку.

Пойтахтнинг Октябрь районидаги «Илғор» маҳалла комитети раиси **Ҳошимжон ака Алимов** маҳалла активларининг янгича урф-одатлар ва анъаналарни ҳаётга кенг тадбиқ этишда ўйнаётган ролига муносиб баҳо берди:

— Ҳамма иш ўзимизда қолган. Агар бирон тўйга бориб, у ердаги баъзи номаъқулчиликлар тўғрисида эътироз билдирсагу, аммо ўзимиз тўйларимизда бошқаларга намуна кўрсатмасак барча насиҳатларимиз елга учади. Биз шуни назарда тутиб, аввало ўзимиз ташаббус кўрсатишга интиламиз. Бизнинг маҳалламизда кўпгина хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Уларни такрорлаб ўтирмайман. Аммо, бир фикрни айтиб ўтмоқчиман. Биз маҳалламизда барча тўйларни бир жойда ўтказишга ҳаракат қиляпмиз. Бунинг аҳамиятига не етсин!

Дарвоқе, бу фикр бизга «Қизил Ўзбекистон» колхозида ва бошқа айрим жойларда ташкил этилган «Бахт уйлари»ни ёдимизга солди. Тўйларни марказлаштирилган усулда ўтказиш кўпгина кишилар дилидаги фикр бўлиб чиқяпти.

Қишлоқнинг шаҳарга тенглашишга интилаётгани, унинг маданий савияси ошаётгани бизни қувонтиради. Ҳақиқатан, етарлича маданий шарт-шароитлар яратиб бериш тўғрисида ғамхўрлик қилиш жойлардаги партия, совет, хўжалик ташкилотлари раҳбарларининг муҳим бурчидир. Қолаверса, қишлоқ жойларда меҳнат қилаётган олимлар, маданият, ижодий интеллигенция вакиллари янгича урф-одат ва анъаналарни ҳаётга кенг тадбиқ этишда катта роль ўйнамоқдалар. Энди ҳамма гап комплекс тадбирлар планини изчил амалга ошириш устидан назоратни кучайтиришда қолган! Бу борада баъзи расмиятчилик ва қоғозбозликка қанча тез барҳам берилса, шунчалик амалий ютуқлар кўпаяди. Шундай эмасми?

Ҳ. ИКРОМОВ.

Тельман номидаги маданият ва истироҳат боғида ишлаб турган Чехословакиянинг «Оймома-парк» аттракционлари кўплаб томошабинларни жалб этмоқда.

СУРАТДА: ана шундай аттракционлардан бирида.

Ҳ. Шодиев фотоси.

СПРАВКАЛАР БЮРОСИ

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

С. ЖАЛОЛОВ: Улуғ Ватан урушининг инвалидларига шу йил 1 майдан қўшимча имтиёзлар берилган деб эшитдик. Мен эса II группа инвалидиман. Қўшимча имтиёзга кўра квартира ва коммунал хизмат ҳақини қанча тўлайман?

Жавоб: КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Улуғ Ватан уруши иштирокчиларининг моддий ва маиший шароитларини яхшилаш юзасидан қўшимча тадбирлар тўғрисида» қабул қилган қарорига мувофиқ, 1980 йил 1 майдан бошлаб Улуғ Ватан урушининг I ва II группа инвалидларига темир йўлда ёки дарё флотининг транзит ва маҳаллий линияларида қатновчи кемаларда йилига бир марта бепул бориб келиш ҳуқуқи берилади.

III группа инвалидларига ва уларнинг бирга яшайдиган оила аъзоларига квартира ҳақини ҳамда иситиш, водопровод, газ ва электр энергиядан фойдаланиш учун белгиланган ҳақни, марказлаштирилган усулда иситилмайдиган уйларда яшовчиларга эса, аҳолига сотиш учун белгиланган нормалар доирасида сотиб олинган ёқилғи ҳақини 50 процент чегириш кўзда тутилган.

* * *

М. ҲАКИМОВА: Ҳужжатларни 18 ёшга тўлганда ўзгартириш мумкин, деб эшитдим. Мен эса 10-синфни битиряпман. Метрикада исмим Мамлакат, аттестатга Малика деб ёздирмоқчиман. Ўқишга ёки ишга кирсам ҳужжатларим бир хил бўлиши керак. Шунинг учун нима қилсам бўлади?

Жавоб: 18 ёшга етмасдан исмни ўзгартириш учун ота-она бунинг сабабини кўрсатиб ариза ёзиб район ЗАГС бўлимига мурожаат қилишлари керак. Туғилганлик тўғрисидаги эски гувоҳнома топширилиб, янгиси олинади. Шу билан етуклик аттестат, паспорт ва бошқа ҳужжатларда исм бир хил қайд этилади.

* * *

А. ТОЛИПОВ: Фамилиямни ўзгартирган эдим. Аммо дипломдаги фамилиямни ўзгартириш учун уни техникумга олиб борсам, ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари: асос йўқ, деб қайтарди. Дипломдаги фамилиямни қандай ўзгартиришим мумкин?

Жавоб: Фамилияни ўзгартириш мумкинлиги тўғрисида район ЗАГС бўлими чиқарган хулосани техникумдагиларга кўрсатишнинг ўзи кифоя. Шу билан дипломдаги фамилияни янгисига ўзгартириб олиш мумкин.

* * *

И. ТОЛИПЖОНОВА: Октябрь район халқ судига ва маҳалла ўртоқлик судига маслаҳатчи қилиб сайландим. Иш жойим Акмал Икромов районида. Халқ маслаҳатчиси сифатида ишлаган вақтим учун иш жойидан қандай ҳақ тўланади?

Жавоб: Халқ маслаҳатчиси халқ судида жамоатчилик ишини олиб боради. Унинг халқ судида бўлган вақти учун иш ҳақининг ўртача миқдори тўланади. Шунингдек, коллективнинг меҳнатда эришган ютуқларидан баҳраманд бўлишга ҳақлидир.

* * *

Қ. ҚАМАРОВ: Бизни радиомастерлик касби қизиқтиради. Шаҳримизда шундай касб ўргатувчи кечки курс борми?

Жавоб: Шаҳримизда 46-кечки-сменали ҳунар-техника билим юрти бор. У Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги базасида очилган бўлиб, «Госпитал бозори» бекатида жойлашган. Билим юртига 8-синфни битирганлар қабул қилинадилар. Улар уч йил давомида радиомеханик, шаҳар телефон тармоғи мастерлиги, рангли телевизор сотувчилиги касбларини эгаллайдилар.

● *Сўнмас у кунлар шуҳрати*

ФРОНТДА ВА ТИНЧ ИЖОДИЙ МЕҲНАТДА

Бу киши ҳақида илгари ҳам эшитгандим-у, лекин ўзи билан юзма-юз ўтириб суҳбатлашишга тўғри келмаганди. Мана, у билан суҳбатлашиб ўтирибмиз. Ўрта бўйли, қотмадан келган. Пиджагининг ўнг қўлсиз бўш енги чўнтагига қистириб қўйилган. Кўкрагида эса қандай жанговар мукофотлари борлигини билдирувчи орден колодкалари...

Фашистларнинг кутилмаганда ҳиёнаткорона ҳужум қилиши куч-ғайратга тўлган Пинхас қалбида ғазаб уйғотди. У чақириқ қоғози келишини кутарди. Бир кун ўтди. Икки кун, уч кун... Тўртинчи куни ўзи комиссариатга кириб борди:

— Кўнгиллилар сафида мени ҳам фронтга юборишларингизни сўрайман...

Ўзбекистонлик жангчилардан ташкил топган дивизияни тўғри Ғарбий фронтга — Москва остоналарига юборишди. Фашистлар пойтахтга анча яқинлашиб қолишганди. Жангчиларимиз олдида Москвани сақлаб қолиш, душманни улоқтириб ташлаш, урушнинг боришида муҳим бурилиш ясашдек масъулиятли вазифа турарди. Ўзбекистонлик йигитлар ҳам шундай муқаддас ва масъулиятли вазифани бажаришга киришдилар.

... Угра дарёси. Нариги қирғоқни фашистлар эгаллаб олган. Лекин дарёдан кечиб ўтишга юраги дов бермайди.

— Ураган кечиб ўтиб, фашистларга ҳал қилувчи зарба берилсин! — Фронт қўмондонлигидан шундай буйруқ олингач, жангчиларимиз «Ура!» садолари остида ҳужумга ўтишди. Пинхас гарчи биринчи марта жангга кирмаётган бўлса-да, шу куни дастлабки бор уруш қандай бўлишини ҳис қилди.

Чор атроф алангада қолганди. Командир уни олдига чақириб буйруқ берди:

— Шамуэлов! Биринчи бўлиб дарёдан кечиб ўтасизлар!

— Хўп бўлади!

Қаҳратон қишнинг совуғи гўё тарашадек қотириб қўядигандек туюлар, лекин бизникилар писанд ҳам қилишмасди. Пинхас қуролдошлари билан қандай қилиб нариги қирғоққа ўтиб олгани, фашистлар билан қандай қилиб олишиб кетганини эслай олмайди. Ур-тўполонда кўзига кўринган фашистни ер тишлатар, автоматидан душман устига тинимсиз ажал уруғини сочарди.

Бу жанг ҳал қилувчи зарба ролини ўйнади. Бир неча кунда Угра дарёси қирғоқлари немис-фашистлардан озод этилди. Пинхас Шамуэловга 194-дивизия 616-ўқчи полкининг бир группа жангчилари қаторида «Қизил Юлдуз» ордени топширилди.

1942 йилнинг апрель ойигача у Серпухов ва Кашира, Подольск ва Калугани фашистлардан озод этишда иштирок этди.

1943 йилнинг ёзида рота командири П. Шамуэловга ўз йигитлари билан Лешченко аҳоли пунктини озод қилиш вазифаси топширилди. Тунги соат икки. Кутилмаганда қора сукунатни тасир-тусир ўқ овозлари буза бошлади. Пинхас Шамуэлов ротаси қарши ҳужумга ўтган эди. Шу куни у ўз жангчилари билан элликка яқин немисни гумдон қилди.

... Лешченко аҳоли пунктининг озод этилиши Ворошиловград учун бўлган жангларда жуда катта аҳамиятга эга эди. Шу жанглардаги иккинчи жасорати учун гвардиячи П. Шамуэлов кўксига иккинчи жанговар мукофот — иккинчи даражали Улуғ Ватан уруши ордени қадаб қўйилди.

... 1944 йилнинг қиши кутилгандан ҳам зиёд қаттиқ келди. Бу ҳам етмагандек, немис қўшинларига қўшимча куч келиб қўшилди. Бизникилар ғалаба сари қадам ташлаётган бир пайтда яна фашистлар тиш-тирноқлари билан қаттиқ қаршилик кўрсата бошладилар. Қизғин жангларнинг бирида Пинхас Шамуэлов кучли зарбадан ҳушини йўқотди. Ўзига келганда биринчи кўрган кишиси — госпиталнинг оқ халатли ҳамшираси бўлди. Кейин қўлини кўтармоқчи бўлди-ю, инграб юборди: ўнг қўлини кесиб ташлаган эдилар...

Коммунист, Улуғ Ватан урушининг инвалиди Пинхас Шамуэлов тинч қурилиш йилларида ҳам ўзининг фидокорона меҳнати билан ҳурмат қозонган кишиларимиздан. 1944 йилда даволаниб, уйга қайтгач, юристлар мактабида директор ўринбосари, кейин республика Енгил саноат министрлиги тайёрлов бўлимининг бошлиғи бўлиб ишлади. 1948 йилдан бери эса Ўзбекистон автомобиль транспорти министрлигида комплектлаш бўлимининг катта инженери бўлиб ишлаб келмоқда. Унинг меҳнати партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланган. Пинхас Шамуэлов бир неча медаллар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган.

Я. МОРДУХАЕВ.

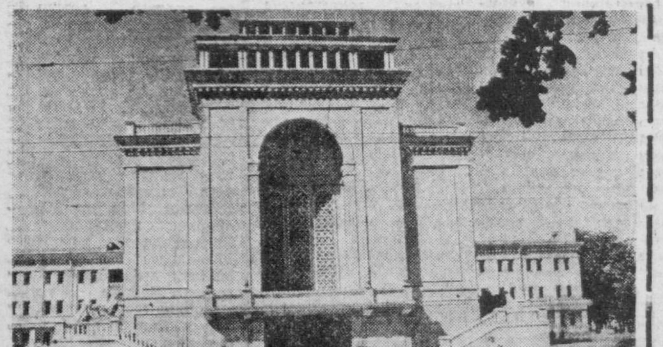

СУРАТДА: яқинда қайта қурилиб ишга туширилган Тошкентдаги темирйўлчилар маданият саройининг умумий кўриниши тасвирланган.

М. Нуриддинов фотоси.

● Билимлар дунёсига саёҳат

ЎНЛИ КАСРНИ КИМ ИХТИРО ҚИЛГАН?

XV асрнинг бошида Самарқанд шаҳри яқинида катта обсерватория ташкил этилган эди. Обсерваторияда ўша замоннинг машҳур олимлари: Мавлоно Муҳаммад Ҳавофий, буюк математик ва астроном «Афлотуни замон» деб шуҳрат топган Қозизода Румий, Ғиёсиддин Жамшид, Биржандий, Али Қушчи ва бошқалар ишлаганлар.

Обсерваториянинг мутасаддиси Жамшид Ибн Масъуд ал-Коши математика ва астрономия фанларининг катта билимдони эди. 1427 йилда ал-Коши «Арифметика калити» деган китоб ёзган. Бу китобда у жаҳонда биринчи марта ўнли касрни ва улар устидаги амалларни бажариш қоидасини тушунтиради, ўзи томонидан яратилган касрни ёзиш системаси ҳақида тўла тушунча беради. У қуйидагича ёзади.

«Астрономлар махражи 60 сони ва унинг даражасини кетма-кетлиги бўлган касрни ишлатадилар, у улушларни минутлар, секундлар, терцлар, квартлар ва ҳоказолар, деб атайдилар. Биз ҳам астрономларга ўхшаш шундай қоидани киритдик, у касрнинг махражи ўн ва унинг даражасидир. Унинг улушларини ўндан бир минут, ўндан бир секунд, ўндан бир терц, ўндан бир кварт ва ҳоказолар деб атадик». Китобнинг тўртинчи қисмида ҳар хил фигураларни (шаклларни) ўлчаш ҳақида берилган маълумотларда олтмишлик касрлар ўнли касрларга айлантирилган ва уларга алоқида тавсиф берилган.

Унгача турмушда фақат олтмишлик ва оддий касрлар ишлатиларди. Ҳатто Грециядаги улуғ олимлар ҳам ўнли касрлар борлигини билишмаган.

Ал-Кошининг асарлари кўп йиллар Европа олимларига маълум эмас эди. Европада ўнли касрлар ҳақида биринчи марта фламандлик олим Симон Стевин (1548 — 1620) тўла ва мукаммал иш қилган. 1585 йилда Стевин ҳам «Ўнли каср ҳақида» деб номланган китоб ёзиб, унда ўнли касрлар устида амалларнинг бажарилиши ва касрнинг амалиётидаги афзаллигини тушунтириб берган. Шундай қилиб Стевин ал-Кошидан бир ярим аср кейин ўнли касрни ишлатиш ҳақида тушунча берди.

Ўнли касрдаги бутун қисмини вергул билан ажратишни машҳур немис олими Кеплер (1571—1670) таклиф қилган. Кеплергача ўнли касрнинг бутун қисмини ажратиш учун қавс ичида нол (0) ёзилар эди. Масалан, 3.7 касрини 3(0)7 шаклида ёзилар эди, ёки вертикал чизиқча билан ажратилар эди (3—7) ёки ҳар хил сиёҳлар билан ёзар эдилар. Касрнинг бутун қисмини қора сиёҳ билан, қаср қисмини қизил сиёҳ билан ёзар эдилар.

Ал-Коши математика фанининг ривожланишига бебаҳо ҳисса қўшган буюк олимдир.

Ғиёсиддин Жамшид ал-Кошининг «Айлана ҳақида рисола» номли асари ҳам бор.

Ал-Коши 1424 йилда Самарқандда «Айлана ҳақидаги трактат»ни ёзди. Бу асарнинг фақат биргина қўлёзмаси Стамбул шаҳридаги музейда сақланмоқда. Китоб 10 боб ва қўшимчалардан иборат бўлиб, элементлар арифметик амаллар ёрдами билан аниқ ҳисоблашга эришади. Бу китобда у: «Ҳар қандай айлана узунлигининг унинг диаметрига бўлган нисбати ўзгармас сондир» дейди. Бу П сончи ҳисоблаш биринчи марта Архимед томонидан илмий асосланган бўлса ҳам, у Пни уч бутун еттидан бирдан кичик ва уч бутун 71 дан 10 дан катта деган.

Ал-Коши эса вергулдан сўнг 16 аниқ рақамларни кўрсатган, яъни 3,141592 6535897932...ни ҳисоблаб чиққан. У вақтда ҳеч қайси олим Пни бундай аниқлик билан ҳисобламаган.

Бундан маълумки, ал-Коши улуғ математик бўлган. Айлана назарияси ҳақида Коши Архимеднинг назариясини давом эттирувчиси бўлган. Ўтган асрнинг ўрталаридагина ал-Кошининг номи европаликларга маълум бўлди. 1853 йилда француз олими Л. Сцийо ал-Кошининг айрим асарини таржима қилди. Ал-Кошининг илмий меросларини ўрганишда олимлардан Б. А. Розенфельд, А. П. Юшкеевич, Т. Н. Қори-Ниёзий, В. С. Сегал ва немис олими Г. Люке (ГДР)нинг хизматлари каттадир. Ғиёсиддин Жамшид ибн Масъуд ал-Коши ўрта асрнинг улуғ математигидир. У ўз замонасидаги ҳамма олимлардан анча юқори туради.

Шундай қилиб, у Пни вергулдан кейин 16 аниқ рақамлар билан ҳисоблаган, биномни Ньютондан олдин, ўнли касрни Стевиндан олдин, тўртинчи даражали тенгламаларни Феррарадан олдин, натурал қаторнинг тўртинчи даражали йиғиндисини Фермадан олдин, тақрибий илдизларни Руффиндан олдин билган. Ал-Коши Ўрта осиёлик Архимедимиз, бизнинг фахримиздир. У тахминан 1456 йилларда вафот этган.

Р. ОҚИЛОВ,

Қори-Ниёзий номли Ўзбекистон педагогика фанлари илмий-тадқиқот институтининг илмий мухбири.

СПОРТЧИЛАРИМИЗ САФАРДА

Мамлакатимизнинг бир неча шаҳарларида сув полоси бўйича СССР Кубогининг саралаш мусобақалари бўлиб ўтди. Бу беллашувларда Тошкентнинг «Меҳнат» командаси ватерполчилари ҳам иштирок этдилар. Москвадаги баҳсларда қатнашган ҳамшаҳарларимиз яхши ўйин кўрсата олмадилар. Улар кетма-кет бир неча учрашувни бой бериб, Кубок учун бўладиган кейинги баҳсларда қатнашиш ҳуқуқидан маҳрум бўлишди.

* * *

Тбилиси шаҳрида сув полоси бўйича халқаро турнир давом этмоқда. Ғолиблик учун бу ерда жаҳондаги энг кучли командалар курашишяпти.

Уч тур якунига кўра мамлакатимиз терма командаси якка пешқадам бўлиб олди. Ватерполчиларимиз Румыния олимпиада терма командаси спортчиларини 7:3 ҳисобида мағлубиятга учратди. Команданинг муваффақиятига тошкентлик меҳнатчи Э. Шагаев ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда. Олимпиада терма командасига номзоди кўрсатилган бу ҳужумчи тезкор ўйини билан мутахассисларни хушнуд этмоқда.

* * *

Сочида енгил атлетика бўйича ўтказилган анъанавий Бутуниттифоқ мусобақалари ёшларнинг маҳоратини яна бир марта синовдан ўтказди. Бу ердаги беллашувларда мамлакатимизда келажаги порлоқ ёш спортчилар борлиги маълум бўлди. Улардан бири ҳамшаҳримиз А. Сафаровдир. У 400 метр масофага ўтказилган пойгада 47,16 секунд натижа кўрсатиб, биринчи ўринни эгаллади.

* * *

Фарғона шаҳрида волейбол бўйича аёллар командалари ўртасида республика биринчилиги мусобақалари бўлиб ўтди. Бу ерда майдон эгалари юксак маҳорат кўрсатиб, биринчи ўринни қўлга киритишди. Тошкент шаҳри номидан биринчиликда қатнашган Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг волейбол командаси иккинчи ўринни эгаллади.

СЕТАЛАКТЕПАДАН ЧИҚҚАН НАРСАЛАР

Бухоро область ўлкашунослик музейи коллекциясига маъбуда Акахита тасвири ишланган медальон, бронза игна ва суяк игнадон, аёлларнинг мунчоқлари ва бошқа безаклари келтириб қўшилди. Эрамизнинг биринчи асрига таааллуқли бу ашёлар Ромитон район марказидан сал наридаги Сеталактепада сўнгги археологик қазишмалар чоғида топилди.

Музей стендларида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг археология институти олимлари Қизилтепа районидан топган мис, сопол идишлар ҳам қўйилган. Кўчқор шакли тасвирланган қозон чамбараклари, чироқлар, эрамизнинг иккинчи, тўртинчи асрларида аёллар ишлатган упа-элик шиша идишлари зўр қизиқишга сазовордир. Симоб сақланадиган идишлар, уй ҳайвонларининг тасвири солинган идиш-товоқлар ҳам бор.

Турли миллий сўзаналар, кандакорлик ва мисгарлик буюмлари кўп.

(ЎзТАГ).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИНИНГ VI ТОШКЕНТ ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИГА БАҒИШЛАНГАН

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

(2 бўлимда)

ПРОГРАММАДА:

«КЎЗГА КЎРИНМАС ОДАМ»

ФАНТАСТАТИК-САРГУЗАШТЛИ АТТРАКЦИОНИ

«ЖАВОҲИРЛИ ТИЛЛА ТАЁҚЧА» **халқаро мукофотнинг эгаси, халқаро сеҳргарлар академиясининг профессори, Бутуниттифоқ кўригининг лауреати, РСФСРда хизмат кўрсатган артист**

Отар РАТИАНИ

Аджаристон АССРда хизмат кўрсатган артист Тенгиз САНХАРАДЗЕ **раҳбарлигидаги акробатик ансамбли иштирокида**

ҚУТОСЛАРНИНГ ОРИГИНАЛ НОМЕРЛАРИ.

Юрий ЧОМОХИДЗЕ **раҳбарлигидаги**

«ГРУЗИЯ ЙИГИТЛАРИ»

Ленинград циркининг таниқли масхарабози, РСФСР халқ артисти Борис Вяткин доимо манежда.

Томошабинлар соат 19.30 да, шанба кунлари 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари соат 12.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.

КАССА СОАТ 10.00 ДАН 20.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН 44-35-84, 44-35-91 ТЕЛЕФОН НОМЕРЛАРИ БЎЙИЧА ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 22/V да **Истеҳком**, 23/V да **Келинлар қўзғолони.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22/V да **Олифта**, 23/V да **Қизил дуррали нозик ниҳолим.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **«Кўзга кўринмас одам» аттракционининг гастроллари** (19.30).

КИНО

22 МАЙДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ЮЛДУЗЧА №27» — **С. Раҳимов номли.**

«ОТРЯД СОВЕТИ» — **Навоий номли.**

«МИЛЛИОН ИЖОДКОРЛАР»— **Янгиобод.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«МАРИЯХОНИМ»— **К. Ёрматов номли.**

«ПЎЛАТ ҚАНОТЛАР ҚИССАСИ» —**С. Раҳимов** номли (17, 20.00, телефон: 48-46-71).

23 МАЙДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ЮЛДУЗЧА №27» — **С. Раҳимов номли.**

«СИЗНИ НЕПТУН КУТАДИ» — **Навоий номли.**

«МИЛЛИОН ИЖОДКОРЛАР»— **Янгиобод.**

«КУЗНИНГ ҲАР ХИЛ КУНЛАРИ» — **Мир.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«МАРИЯХОНИМ» — **К. Ёрматов номли.**

«ПЎЛАТ ҚАНОТЛАР ҚИССАСИ» —**С. Раҳимов номли** (11, 14, 17, 20.00, телефон: 48-46-71)

«ШУМ БОЛА»— **Ғунча** (11, 13, 15.00).

«БОРМИСАН, МАРКАЗИЙ ҲУЖУМЧИ» — **Пионер** (11, 13, 15.00).

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ТЕХНИКУМИ

23, 24 майда

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Адрес: 700167, 2-Сарикульская кўчаси, 3-уй (39-автобуснинг «Темир йўл транспорти техникуми» бекати).

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

24, 25 май соат 19.30 да

МУКАРРАМА ТУРҒУНБОЕВА НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОНДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ДАВЛАТ «БАҲОР» ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

(2 бўлимда)

Қатнашадилар:

Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати Қ. ДАДАЕВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, СССР Давлат мукофотининг лауреати Б. АЛИЕВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати МАЪМУРА ЭРГАШЕВА;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: ХАЙРУЛЛА ЛУТФУЛЛАЕВ, Р. ҲАМДАМОВ, Ў. САИДОВА, Г. ФОЗИЛЖОНОВА, Н. МАДРАҲИМОВА.

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари: Ф. НИЗОМИДДИНОВА, Г. ҲАМРОЕВА, Д. ЮНУСОВА, Т. САЙФИДДИНОВ ва хонанда АҲМАДЖОН ШУКУРОВ.

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССР халқ артисти ҚУНДУЗ МИРКАРИМОВА.

Музика раҳбари — М. МУҲАМЕДОВ.

Касса соат 14.00 дан ишлайди.

БОЛАЛАРГА ТРИКОТАЖ

ҲАДЕМАЙ ЁЗГИ КАНИКУЛ БОШЛАНАДИ. Болалар дам олгани пионер лагерларига, денгиз соҳилларига, тоғларга боришади. Бу, болаларнинг ёзги кийим-кечаклари тўғрисида ҳозирданоқ ўйлаб кўриш керак, демакдир.

Болалар учун энг қулай кийим-кечак—трикотаж ҳисобланади. Ип-газлама трикотажи озода, қулай бўлади. Трикотаждан кўйлак, юбка, сарафан, чўмиладиган кийим, пижама тикилади. Шунинг учун ҳам биз бугун Сиз ҳурматли харидорларни

ТОШКЕНТ «БОЛАЛАР ДУНЁСИ» УНИВЕРМАГИГА

ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

БУ ЕРДА 22—27 МАЙ КУНЛАРИ БОЛАЛАР УЧУН ТРИКОТАЖДАН ТИКИЛГАН КИЙИМ-КЕЧАКЛАР

САВДО-КЎРГАЗМАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

САВДО-КЎРГАЗМАСИ ИШ ОЛИБ БОРГАН КУНЛАРИ СИЗ БОЛАЛАР ВА ҚИЗЧАЛАР УЧУН ТРИКОТАЖДАН ТИКИЛГАН ИЧКИ ВА УСТКИ КИЙИМЛАР ХАРИД ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН: **кўйлак** (34—42 размер), **юбка** (44—46 размер), **чўмиладиган кийимлар** (30—36 размер), **ич кийим** (36—42 размер), **панталон** (30—42, 44—46 размерлар), **кўйлаклар** (30—36 размер), **жун костюмлар** (24, 28, 30—32 размер), **олимпиада рамзи туширилган кўйлаклар** (32—36 размер), **ип-газлама костюмлар** (30—42 размер), **ип-газлама шимлар** (30—42 размер), **футболка, кофта, қалпоқча, болалар учун кийимлар.**

ТОШКЕНТ «БОЛАЛАР ДУНЁСИ» УНИВЕРМАГИ.

«УЗТОРГРЕКЛАМА» телепрессагентлиги.

«ОЛМОС» РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ САВДО БИРЛАШМАСИНИНГ

КОМИССИОН МАГАЗИНИ

АНТИҚВАР БУЮМЛАРНИ СОТИШ ВА СОТИБ ОЛИШДА КЎМАКЛАШАДИ.

Бу комиссион магазини аҳолидан кумуш, олтин, бронза, ёғочдан ясалган қадимий буюмларни; амалий санъат усталарининг қўлда ясаган ишлари, сувенирлар ва ҳайкалтарошлик буюмлари, қўлда тўқилган гиламлар, чинни асбоблар, биллур, тилла ва кумуш корпусли соатлар; узук, зирак, тўғноғич, бриллиант кўзли билакузук сингари буюмлари ва бошқа қимматбаҳо тошли тақинчоқларни қабул қилади.

КОМИССИОН МАГАЗИНГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

Магазин соат 10.00 дан 19.00 гача ишлайди. Танаффус—14.00 дан 15.00 гача.

Дам олиш куни — ДУШАНБА.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массиви, Г—9А квартал, 20-уй (4, 9, 19-трамвайлар; 2-автобуснинг «Чопонота» бекати). Телефон 76-81-12.

«ОЛМОС» РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ САВДО БИРЛАШМАСИ.

«УЗТОРГРЕКЛАМА» телепрессагентлиги.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг
178-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1980—81 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ МЕТРОПОЛИТЕН ҚУРИЛИШИ УЧУН ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

15 ва ундан катта ёшдаги 8—10-синф маълумотидаги йигит ва қизлар

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР:

Ер усти ишлари проходкачиси, қўл билан ишловчи электр пайвандчи, безакчи-плитачи, қурувчи-бўёқчи, проходка механизмларининг слесарь-монтажчиси, слесарь-сантехник, газ пайвандчи, автомобиллар ремонти бўйича слесарь. Ўқиш муддати — 3 йил;

ер усти ишлари проходкачиси, проходкачилик бўйича навбатчи электрослесарь, автомобиллар ремонти бўйича слесарь. Ўқиш муддати 1 йил.

Ўқишга қабул қилинганлар уч маҳал овқат, кийим-бош, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти миқдорида маош билан таъминланадилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Уч йил муддатли ўқишни битирганларга диплом, 1 йил муддатли ўқишни битирганларга билим юртини тамомлаганлик ҳақида аттестат берилади.

Ўқишни аъло баҳоларда тамомлаганлар транспорт қурилиш министрлиги олий ўқув юртларига имтиёзли равишда ўқишга кирадилар.

Билим юртини тугатганлар «Ташметрострой» тресті ходимларига бериладиган имтиёзлардан, чунончи, темир йўл поездларида бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртида спорт секциялари, вокаль чолғу ансамбли, ўзбек миллий ансамбли, дискотека ишлаб турибди.

Аризалар умумий тартибда қабул қилинади (имтиҳонларсиз).

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массиви, Д—20 квартали («Чилонзор» метро станциясигача, у ёғига 29, 50, 78-автобуслар, 6, 11, 19-троллейбуслар, 21-маршрут таксиси билан «Ётоқхона» бекатигача).

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

22 МАЙ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

17.55 Ленинград академик Малий опера ва балет театрининг солисти И. Просаловская куйлайди. 18.20 «Миллионлар ленинча университети». «Социалистик жамиятда шахсни ривожлантиришнинг асослари». Кўрсатувни фалсафа фанлари кандидати, КПСС Марказий Комитети пропаганда бўлимининг консультанти В. Ф. Правоторов олиб боради. 19.00 «Қувноқ нотачалар». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Тинч оқар Дон». Бадиий фильм. 3-серия. 21.30 «Время» информацион программаси. 22.05 «Халқаро олимпиада спортлотоси». Кўрсатув тугагач (23.20) — «Дунё воқеалари». Информацион кўрсатув.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I.

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Кучукчаларнинг саргузашти». Мультфильм. 7- ва 8-сериялар. 18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Едимизда ва қалбимизда ҳамиша» (рус.). 19.00 «Турмуш ва маданият». 19.30 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.45 «Куйлар учрашганда». Фильм-концерт. («Ўзбектелефильм»). 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 «Ғазал оқшоми». Кўрсатувни Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, шоир Эркин Воҳидов олиб боради. 21.30 Москва. «Время» информацион программаси. 22.05 «Чорвачилик— зарбдор фронт». 22.20 «Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VI Тошкент халқаро кинофестивали». 2-кўрсатув. 23.30 Кўрсатувлар программаси.

II.

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.25 Телевизион ҳужжатли фильм (рус.). 20.45 «Ишлаб чиқариш ва хўжалик ҳисоби» (рус.). 21.10 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика. 22.10 Ўқитувчи экрани (рус.). 22.40 «Келажакка одимлаб». Телевизион бадиий фильм («Ўзбектелефильм»).

23 МАЙ — ЖУМА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время» информацион программаси. 9.40 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.05 «Тинч оқар Дон». Бадиий фильм 3-серия. 12.00 Халқаро конкурслар лауреати А. Наседкин чалади (фортепьяно). «Экран». Кўрсатув тугагач (12.30) — Янгиликлар.

15.00 Янгиликлар. 15.20 «Ердаги одам». Кинопрограмма. 16.05 «Ўқитувчига —музика дарси». 17.10 «Қувноқ стартлар». 17.55 «Подмосковье учрашувлари». 18.25 «Эртак ҳузурида меҳмонда». «Синюшканинг қудуғи». П. П. Бажовнинг шу номли эртаги асосида телевизион бадиий фильм (Свердловск телевидениеси, 1978 й.). 19.15 «Дунё воқеалари». 19.35 «Умка дўст излайди». Мультфильм. 19.45 Социалистик мамлакатлар бадиий коллективларининг концерти. ГДРдан олиб кўрсатилади. 20.30 Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 21.30 «Время» информацион программаси. 22.00 Футбол бўйича халқаро учрашув. СССР — Франция терма командалари. В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.45)— «Дунё воқеалари». Информацион кўрсатув. 23.45 Тинчлик велосипед пойгаси. ЧССРдан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I.

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 А. С. Пушкин қадамжолари бўйлаб. «Болдино». Адабиётдан ўқув кўрсатуви (рус.). 12.00 Қиличбозлик. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети соврини учун мусобақалар. «Ёшлик» спорт аренасидан репортаж. (ёзиб олинган). 12.30 А. Н. Толстой. «Ижодига обзор». Адабиётдан ўқув кўрсатуви (рус.). 13.00 «Касблар ҳақида ҳикоялар». 13.30 «Улар Ватан учун жанг қилдилар». Бадиий фильм. 2-серия. 14.45 Телевизион театр. Анор. «Фидойи».

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Кучукчаларнинг саргузашти». Мультфильм. 9- ва 10-сериялар. 18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Сенинг замондошинг». 19.00 «Янги техника ва технология— ишлаб чиқаришга». Наманган абрли ип газламалар комбинати. 19.20 «Паранжи». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»). 19.30 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.45 «Дирижёр Наримон Алимов». Музикали кўрсатув. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 «Ўзбек цирки манежида». 21.30 Москва. «Время» информацион программаси. 22.00 «Оламда нима гап?». Халқаро воқеалар шарҳи. 22.30 Ҳамза номли Давлат мукофотининг лауреати, Ўзбекистон ССР халқ артисти О. Худойшукуров концерти. 23.20 Кўрсатувлар программаси.

II.

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.25 Абитуриентлар учун. Математика. 21.25 М. А. Шолохов туғилган кунининг 75 йиллигига. «Вешен диёри». Телефильм. 21.55 «Сарой таклиф этади» (рус.). 22.25 «Тоғларда қолди менинг қалбим». Бадиий фильм.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент — ГСП. Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19; фан мактаб ва олий ўқув юртлари—32-53-10; адабиёт ва санъат—32-56-81; ахборот — 33-28-95, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-58-85; хатлар — 33-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94 нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

Р—12977. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Б—2060. 7